

C. H. P. Gurupu

Memurin kanunu komisyonu

Rapor ve projesi

Memurin kanunu hakkında Parti grubu İdare Heyetinin mütaleası

Memurin kanununun tadili hakkındaki müzakereler, bir kaç sene evvelki Parti içtimalarına aid bir mesele olması itibarile, bu işin Grupa intikali tarihçesini kısaca arz etmek ve bu suretle Yüksek Heyetinizin hatıralarını yenilemek faydalı görülerek o tarihe aid içtima zabıtlarından mülhem olan bu mukaddime komisyon raporuna ilâve olunmuştur.

1932 senesi başında, Grupça verilen karar üzerine Hükûmetle karşılıklı yapılan müzakereler esnasında ehemmiyetle temas edilen mevzulardan birisi de memurin kanununun tadili idi.

Gerek asıl kanunun ve gerek mütenazırı kanunların tadil ve tefsirlerinin pek çoğalmasından baştan başa bir tetkik lüzumunu hissettirmiş ve Grupça müzakere mevzuu olmuştur.

Grup müzakereleri sonunda, konuşulan meseleler, Hükûmet reisi tarafından ifade ve telhis olunurken bu mevzu üzerinde de tevakkuf edilmiş vekâletlerin yeniden tetkiki ve projesinin ihzârı için bir Grup komisyonu seçilmesi teklif olunmuştu [*].

Karara iktiran eden bu teklif üzerine seçilen komisyonların uzun mesaileri neticesinde verilen direktifler dahilinde hazırlanan ve bir sureti Hükûmete tevdi olunan proje, Yüksek Heyetinize sunulmuş ve bu rapora, komisyonca sorulub öğrenilen ve vekâletlerin nazar noktalarını hulâsa eden mütaleaların da ilâvesi münasib görülerek o şekilde tabii ve tevzi edilmiştir.

[*] Başvekil İsmet İnönü'nün memurin kanununun tadili hakkındaki ifadeleri :

14 - XII - 1932 tarihli toplantı zaptından aynen :

« Bu sefer Fırkadan alâka ile konuşulan mevzulardan biri de memurin kanunudur. Bunun tarihçesini tahattur buyurursunuz. Bir çok münakaşalardan sonra kanun olmuş, fakat ilk seneden itibaren mahzurlar ve zorluklar meydana çıkmıştır.

Bir takım arkadaşlar; bu müşküllere rağmen derhal tadiline maharcemet ettiler. Kanunun tadili için derhal teşebbüs almanın, kâfi tesir yapmamasından sakındım.

Şimdi ihtiyaç öyle dolgundur ki arkadaşlar, artık bir neticeye varmak zamanı gelmiştir.

Yeni kanunda aksi kuyupan bir takım hükümler alıb bir sene sonra çarpışmayalım.

Fırkadan bu iş için Memurin kanunu encümeni adında yeni bir proje yapacak bir encümen istemek fikrine vardım.

Her encümenenden birer aza seçilmek suretile teşekkül edecek encümene Fırka grubu yardım edecek. Elde kanun var, tecrübe var; çalışıb çıkarılması mümkün bir vadede bir proje yapılmasını tasvib buyurursanız derhal işe başlanılab olacağız ».

C. H. P. Yüksek Reisliğine

Memurlar kanunu projesi

Hazırlamaya memur edildiğimiz «Memurlar kanunu» projesini takdim ediyoruz:

Projenin metni hazırlanırken, bilgi ile mücehhez yüksek seciyeli memur yetiştirmesine hizmet edecek sistemden ayrılmamak için çalışıldı ve bir taraftan memurları haklarına sahip kılan maddeler tanzim edilirken, diğer taraftan onları idare eden otoriteyi kuvvetlendirici tedbirler ile teçhiz eden maddeler de birlikte hazırlandı. Her halde memur hakları ile idare nüfuzunun karşılıklı olmasına bütün bir hassasiyetle dikkat edildi.

Bilinen bir hakikattir ki; kanunlar, ne kadar iyi tanzim edilmiş olsalar bile, kendilerinden beklenen feyizli neticeleri, ancak hükümlerinin sırkı bir kıskançlıkla tatbik edildiği zaman verirler. Bunun için memurları intihab ederken bilgi ve seciye noktasından kendilerinde bu kanunun tesbit ettiği bütün şartları aramak ve kendilerini çalıştırırken de hizmetlerini disiplinli bir tefiş altında bulundurmak, kanunun verimleri üzerinde önemli tesirler bırakacağı şüphesizdir.

Ve bir de, projenin umumî hükümleri kanun şeklini aldıktan sonra, diğer hususî tedvinler ile değiştirilmez ve bu hükümlere bir istikrar şekli verilir ise tatbikat sahasında, Hükümet idaresi için çok faydalı neticeler temin edilmiş olur.

Eneümenimiz müzakereye başlarken bu günkü memurun kanununun, tatbikat sahasında iyi neticeler vermeyen hükümlerini öğrenmek ve Hükümetin noktaî nazarını bilmek istedi. Bunun için teşâlet namına söz söylemek salâhiyetile birer memur göndermelerini, vekâletlerden rica etti. Gelen memurlar, vekâletlerinin düşüncelerini teşrih ettiler bu teşrihleri ihtiva eden tasdikli mahatnameleri dosyanıza koyduk ve projeyi hazırlar İken bunları da göz önünde bulundurduk.

Memurluğa ve memurlara aid bütün hükümler, on iki fasıl içinde toplandı ve maddeler, birbirile alâkalı bir sıra ile yazıldı. Bu şekilde tanzim edilen projenin mücib sebepleri de, fasıl başları sırasına göre tesbit edildi. Şöyle ki:

Birinci fasıl

Umumî hükümler

Eneümen, Devlet memurunu umumî bir miana içinde tarif etmek imkânını bulamadı; yalnız kendisini çalıştıran otoriteye karşı olan vaziyetini tesbit edebildi.

Bunun sebebi şudur:

Memuru, memur olmayanlardan katî surette tefrik edecek ve bütün memurları şümulî dairesine alabilecek bir kıstas yoktur. Bilâkis memuru muhtelif bakımlara göre, muhtelif vasıflar ile tavsif etmek zarureti vardır. Meselâ : Memurun muhakemat kanunu ile Türk ceza kanunu, bir memurun hareketlerinin muhakemesi ve cezalarının tayini hususunda o memurun maaşlı veya fahrî olması ve hizmetinin daimî veya muvakkat bulunması arasında hiç bir fark aramaz. Halbuki, bu günkü memurun kanun hükümlerine göre, memurun esaslı vasıflarından biri maaşlı olmaktır.

Kezâlik memurların yaptıkları muamelelerden dolayı halk tarafından ikame edilen tazminat davalarının Şûrayı Devlette rüyeti sırasında memurun yaptığı muamelenin hizmet hatası veya şahsî hata olduğu tetkik edilirken aranılacak olan nokta memurun amme hizmetini ifa etmekte olmasıdır. Bu hizmetin ister Devlete, ister belediyelere aid olması ehemmiyeti haiz değildir. Halbuki biz, memuru tarif ederken, yapılan amme hizmetlerinin münhasıran Devlete aid olması ve belediyelerde amme

hizmeti ifa edenlerin tarif haricinde bırakılması esasını muhafaza ettik.

İşte bu mülâhazalara ve tatbikatta tesadüf edilecek ihtilâtlara meydan bırakmamak düşüncesile tarifimizin başlangıcına (bu kanuna göre) kaydını koymağı muvafık bulduk.

Bu günkü memurun kanununun, memuru tarif eden vasıfları arasında (Umumî ve hususî bütçelerden maaş almak) kaydı mevcuttur.

Bu kayid, Devletin umumî bütçesinden verilen aynı bir paranın (Ücret) kelimesile ifade edilmesi yolile kendilerinde kanunî şartlar aranmak icab edenlerin, bu şartlardan istisna edilmesi gibi karışık ve mahzurlu hallere meydan vermiştir. Bu mahzuru ortadan kaldırmak için tarifimize (Maaş) kaydinden sonra bir de (Ücret) kelimesini ilâve ettik. Bu günkü memurun kanunu hükümlerinden, belediye memurları hariç tutulmuş olmasına ve hususî idareler memurları dahi tıpkı belediye memurları gibi amme hizmetlerini ifa etmek ve hususî bir bütçeden maaş almak noktasından aralarında hiç bir fark bulunmamasına göre, bu iki sınıf memurdan birini, kanunun şümülû haricinde bırakmak ve diğerini kanunun tatbik dairesine almak için istinad edilebilecek bir sebep görülemedi. Bilâkis hususî idare memurlarını da belediye memurları gibi, kendi hususî kanunlarının hükümlerine tâbi bulundurmak bu idarelerin muhtariyetlerine de uygun olacağı düşünüldü ve bu mülâhaza ile tarife (Umumî ve hususî bütçe) hakkında bir kayid konulmuştur.

Birinci maddeyi teşkil eden memurun tarifine, (Ücretli) kaydinin konulması tervig edilince lâyiha'nın ikinci maddesini de tedvin etmek muktazi görüldü zira : Bu günkü memurin kanunu, umumî muvazeneden maaş almayanları (Memur) addetmemekte ve kendilerine (Müstahdem) demektedir. Hal böyle iken, memurin kanununun koyduğu kayidlere muhalif olarak yüksek maaşlı hizmetlere tayinler yapılabilmek için (Maaş) yerine (Ücret) kelimesi kullanılarak kanunun gösterdiği yoldan uzaklaşmıştır. İşte normal olmayan bu tayinlere bundan sonra meydan verilmemesi, bütçeden tediye edilen paraya (Maaş) veya (Ücret) adı verilmiş olmasının, memurlarda kanunen aranılması lâzımgelen vasıflardan uzaklaşmak veya memurlara tevecih edilecek kanunî mesuliyetlerden kurtulmak için bir vesile teşkil etmemesi ve bunların da inzibat cezalarının tehdidi altına alınması lâzımlıdır. Ancak Devletin daimî kadrolardaki amme hizmetlerine ücretli memurlar tayini prensib itibarile esasen tavsiyeye şayan olmadığı gibi daha ziyade sınaî, ticarî ve muvakkat mahiyette bulunan hizmetlere tayin edilmeleri lâzım gelen bu nevi ücretli memurlara, Devlet memurluğunun icab ettirdiği şart ve kayidlere tahammülû olmadığı için, Devlet memurları haklarının tamamen tanınması da doğru görülemez. İşte bu düşünceye istinaden ikinci maddeyi lâyiha'ya ilâve ettik.

Lâyiha'nın 3 neü maddesi, bu günkü Memurin kanununun 2 neü maddesini bir derece tevsi suretile hazırlandı. Zira : Hâkimleri ve askerî memurları, kendi hususî kanunları hükümlerine tâbi bulundurmak ne derece doğru ve idare kaidelerine uygun ise uhdelerinde asayiş ve inzibat vazifesi bulunan emniyet memurlarını da, umumî kanunun çerçevesi içine almakta o derece isabet-sizlik mevcuttur ve bir de Divan-ı muhasebat ile Şûrayı Devletin, idare şeklimizde birer hususiyeti vardır ki; bu teşekküllere mensub memurların da kendi hususî kanunlarının vazetmiş bulunduğu hükümleri mahfuz tutmağı lüzumlu göstermiştir.

Belediyelerin ve hususî idarelerin bazı hizmetlerinde kullanılacak memurları tayin etmek salâhiyetini kanun, Umumî idareye vermiştir. Umumî idarenin bu hizmetlere tayin ettiği memurlar, tekrar Umumî idarede bir vazife aldıkları zaman kıdem ve terfi haklarını kaybetmiş olmak gibi bir haksızlık karşısında kalmamalarını düşünerek dördüncü maddeyi lâyihamıza ilâve ettik. Şu kadar ki, vilâyet ve belediye hizmetlerine gidip gelmenin, emsali Devlet memurlarından fazla bir hak olarak iddia ve istimal edilmesine de meydan vermemek için madde metnini, bu eiheti temin edecek şekilde hazırladık.

Lâyiha'nın 5 neü maddesi, bu günkü kanunun 3 neü maddesini bir az daraltmak ve 5 neü maddesini kaldırmak suretile hazırlandı. Zira bu kanun lâyihası, (Memurlar kanunu) adını taşıyacaktır. Memurlara mahsus olan bir kanun metnine, memurdan başka bir sınıf olan ve böyle olması lâzım gelen kaloriferci, odacı, şoför gibi müstahdemler hakkında hükümler ve şartlar koymakta münasebet görülemedi.

İkinci fasıl

Memur olabilmek şartları

Memur olabilmek şartları tesbit edilirken aşağıdaki düşüncelere istinad edildi. Şöyleki:

1 — Millî hizmetleri kendi öz evlatlarına hasretmek, otoritenin hakkı olduğu gibi, bir eenebiyi amme hizmetinde kullanmak isteyen Hükümetin, hususî mukavele ile bunları istihdam etmesi de her zaman için mümkün bulunmaktadır.

2 — Askerlik, kendi kanununa göre 20 nci yaşı ikinci kanununda başlamaktadır. Ve 21 yaştan evvel memurluğa alınanlar askerliğe çağırılmaları üzerine, Devlet hizmetlerinde birden bire önemli bir durgunluk vüude gelmektedir. Bundan başka kendilerini yetiştirmek için verilen emekler de bu yüzden tevakkufa uğramaktadır. Bunun için esaslı bir şart olduğu şüphesizdir. Şu kadar muvafıktır.

3 — Askerlik hizmetini yapmadan memurluğa alınanlar, filî hizmete geçirildiği zaman, yine yukarıdaki fıkrada yazılı olan mahzurlar vardır. Şu kadar ki, askerliğe yaramadıkları anlaşılanları da memurluğa almamak için bir sebep yoktur.

4 — Memurların sıhhatî tamamı olmasına ve başkasına geçer bir hastalığı bulunmamasına dikkat etmek lâzımdır.

5 — Orta tahsili bitirmiş olmanın, memurluk için esaslı bir şart olduğu şüphesizdir. Şu kadar ki; vazife isteyenler arasında ilk tahsilden daha yüksek malûmata sahip olan bulunmadığı zaman, o Devlet hizmetini memursuz bırakmamak zarureti de karşılamak lâzımdır.

6 — Eenebi ile evli yaşamının Türk kültürü üzerinde yapacağı fena tesirler, bu gün münakaşaya lüzum bırakmayacak bir vuzuhla anlaşılmış bulunmaktadır.

Bunun için lâzımgelen takyidler bu fıkraya yazıldı ve nikâhtan evvel Türk tabiiyetine geçerek ondan sonra nikâhlanmak suretile memurların hayatı arasına karışmak isteyen eenebilerin bu türlü teşebbüslerinin de önüne geçici ayrı bir madde ilzar edildi.

7 — Memurluk şeref ve kutsiyeti noktasından arandılması lâzım keyidler bu fıkra da ifade edildi.

8 — Memurluğa mâni olan mahkûmiyetlerin nevi ve derecesi gösterilir iken, bu cezaların çekilmiş olması ve böyle bir ceza tahdidî altına girilmiş bulunması hallerinin de memurluğa mâni olduğu tesbit edildi.

Bu günkü Memurin kanunu namzedlik müddetini en az ve en çok hadlerini tayin ederek bu hadler arasında bir müddet tesbit edilmesini hususî kanunlara bırakmıştır. Halbuki Devlet memurluğu namzedlerinin geçirecekleri teerübe müddetinin birbirine benzemesi ve fakat buna mukabil teerübe müddetinin hitamından evvel ehliyetsizliği görülenlerin hizmetine nihayet verilmesi ve ehliyeti görüldüpte memurluğa kabul edilenlerin namzedlikte geçirdikleri müddetin de memurluk hizmetinden sayılması muvafık görülerek madde metinleri ona göre hazırlandı.

Üçüncü fasıl

Memurların sicilleri

Memurların sicilleri, ne suretle tutulacağına dair esaslı kayidler, bu fasılda gösterildi. Tabiidir ki tatbikatın icab ettireceği şekiller ve usuller hakkında talimatnameler yapmakta Hükümet serbestir. Devlet teşkilâtında bütün memurların vazifelerine ve hususî yaşama tarzlarına aid hareketlerini takib etmek lüzumu aşikârdır ve bunun için bir (Umumî sicil idaresi) tesisi lâzımdır. Şu kadar ki böyle bir tesisi birden kurmak hususunda güçlük olduğu da inkâr edilemez. Bu işi kolaylıkla başarabilmek için ilk adımda yalnız bir kısım memurlar için bu usulü tatbik ve diğer bütün memurlara yavaş yavaş tedricen teşmil etmelidir. Kucümenimizin bu düşüncesi, bu sene kabul edilen 2919 numaralı tadil kanunu ile de teyid edilmiş bulunduğundan bu kanun ile mevzu hükümler, lâyihamıza küçük bazı fıkralarla nakledildi.

Bu günkü Memurin kanununun, vazifesinin ehli olmadığına dair sicil alan memurlar hakkında yapılaak muameleyi tesbit eden 77 nci maddesi hükmü de bu fasılda gösterildi.

Dördüncü fasıl

Memurluğa tayin ve terfi ve takdir usulü

Memurluğa ilk alınacak olanların, ehliyetliler arasından seçilebilmesi için, açık memurluğun ilân edilerek her alâkalının bundan haber almasını temin etmek ve bu memurluğu isteyenler birden fazla olduğu zaman, aralarında müsabaka imtihanı yapılarak ehliyeti daha çok olanı memurluğa almak faydalı görüldüğünden lâyhaya bu maksadı temin edici bir madde ilâve edilmiştir. Şu kadar ki ilânın nasıl yapılacağı ve müsabakanın ne gibi şekillere tâbi tutulacağı, kanun mevzuu olmaktan ziyade nizamnamelere girecek maddelerden olduğu için bu bahda ayrı bir metin yazılmadı.

Bu günkü Memurin kanunu terfide kıdemi esas ittihaz etmiş bulunduğuna dair yanlış bir fikir telâkkisi vardır. Halbuki kıdemin mutlak bir hak olarak kabul edilmiş olduğu asla düşünülemez. Zira böyle bir hal, idare mekanizmasının ehliyetli ellerde bulundurulması imkânını sekteye maruz bırakmak neticesini doğurur. Böyle olmakla beraber kıdemi ve kıdemin verdiği bir hakkı hiç tanınamamak ta bir haksızlık olur.

Bu sebebedir ki maddenin yazılışında, terfi hususunda, ehliyet ile kıdemi birleştirilerek ikisini birden göz önünde bulundurmak esasını temin ve başka türlü düşünmek ihtimalini tamamen selbedecek derecede sarılı bir ifade kullanıldı.

Bu günkü Memurin kanununda, kıdemde müsavat olmak veya açık memurluk bulunmamak ve yahud memurluğun daha yüksek silsilesi olmamak gibi sebeplerden dolayı üç senede bir terfi edilemeyenlerin maaşlarını yüzde on ve on beş nisbetinde ziyadeleştirmek esası var ise de; bu esası ihtiva eden madde, bu güne kadar tecele tâbi tutulmuş ve tatbik sahasına alınmamıştır. Memurlar, hizmete kıdem kazandıka maaşlarına zam yapmak esasının kıymeti çoktur. Zira yaşlandıka ihtiyaç da o nisbette ziyadeleşen memura böyle zamlar yapmak, kendisinin maiyet düşüncelerinden salim bir zihin ile vazifesine daha sıkı bir şekilde sarılmasını temin eder. Şu kadar ki, bir kanunun bir maddesini her sene uzayan teceillere tâbi tutmaktan ise, kanun metinlerini böyle mevzulardan uzak bulundurmak ve imkân müsaid olduğu zaman bu esas yeniden kanuna konulmak daha faydalı görüldüğünden lâyhaya bu hususa aid bir madde konulmadı.

Memurların teşrifat ve elkab hususâtı ve resmi muhaberelede kullanılacak tabirat için bu günkü kanunda mevcut olan maddenin de lâyhaya alınmasına lüzum görülmedi.

Takdirnamelere mütedair olan maddeler, bugün tatbik edilmekte bulunan esaslar dairesinde hazırlandı.

Beşinci fasıl

Tahvil muameleleri ve tahvil sebepleri

Bir memuru, diğer bir memurluğa nakil ve tahvil edilebilmeği o memurun rızasına bağılı bulundurmak, idare makinasını ehemmiyetli sektelere ve arızalara maruz bıraktığı için, 1777 numaralı kanun ile konulan esas dairesinde memurların tahvil edilebileceğini teyid eden bir madde hazırlanmıştır.

Bundan başka bir memura, sıhhi sebebler dolayısıyla hizmet mahallinin değiştirilmesini istemek hakkının verilmesi ve münhal mahal bulunmamak gibi bir mânia karşısında bu hakkın inkân dairesinde mahfuz tutulmasını temin edecek mealde lâyhaya bir madde ilâve edilmesi, memurların sıhhat ve hayatlarını korumak noktasından muktazi görülmüştür.

Hususi vaziyetleri haiz olan mahallerde üç sene hizmet etmemiş olanların müstegarlık, valilik, umumî müdürlük makamlarında kullanılmayacağına ve bu mahallere gönderilen memurlara maaş ve kıdem zammı verileceğine ve bu mahallerde üç seneden fazla hizmete mecbur edilenlerin istifaları halinde muadil bir memurluğa tayin edilmeye kadar tam maaş alacaklarına dair bu günkü kanunda mevcut olan hükümlerin, tatbikat sahasında doğurduğu inkânsızlıklar ve umumî muvazene kanunlarıyla yapılan teciller göz önünde tutularak lâyhaya, bu yolda mecburiyetler tahvil eden hükümler konulması muvafık görülmemiş ve şu kadar ki, bu mahallere gönderilen memurların 3 se-

neden fazla orada kalmaya icbar edilmeyeceklerine dair bir madde yazılmıştır.

Altıncı fasıl

İnzibat cezaları

Bu günkü Memurin kanununun, memurların inzibat noktasından maruz kalacakları cezaları gösteren maddesinde esaslı iki değişiklik yapıldı. Şöyle ki:

Bir ceza tesirli olabilme için, ceza gören üzerinde derhal hissedilmelidir. Kıdem indirmek cezasının ise öyle bir mahiyeti vardır ki; memur bu cezayı muayyen olmayan uzun zaman geçtikten sonra ve ancak kıdem hakkının kullanılması lâzım geldiği bir sırada hissedebilir. Tesiri geç ve az olan bir ceza ise, kendisinden beklenen faydayı temin edemez. Bunun içindir ki, inzibat cezaları arasında kıdem indirmek cezası çıkarıldı.

Buna mukabil bu günkü kanunun ilga etmiş bulunduğu azil cezası yeniden ihdas edilerek inzibat cezaları arasına konuldu. Bunun da sebebi şudur:

Her Devlet teşkilâtında geniş bir tatbik sahası bulan ve idare hukuku kitaplarında birer hususî fasıl teşkil eden (İdareten azil) tedbirinin, bu günkü memurin kanunıyla ilga edildiği günden itibaren idare otoritesi, amme hizmetini iyi gördürmek hususunda o kadar güçlüklerle maruz kalmıştır ki; nihayet ortaya yeni bir kanun mevzuu şeklinde (Vekâlet emrine alma) muamelesi konmuş ve bazı kanunî tadiller ile de bu muameleyi inzibat cezalarından tamamen ayrı bir mahiyette kökleştirmiştir.

Halbuki vazifesinde kusuru görülen bir memurun, amme hizmetini ıslan maksadile işten uzaklaştırılması - bu uzaklaştırma muamelesine ne isim verilir ise verilsin hakikatte - azilden başka ve fazla bir mana ifade etmiş olmaz.

Nitekim vekâlet emrine alma muamelesinin tatbikatı ve bu tatbikatın kanunî netayici de, idareten azil muamelesinin gösterdiği neticelerden ayrı bir mahiyet göstermiş değildir.

Bunun içindir ki; idare işlerinde normal bir tesir göstermiş olan ve hakikatte dahi çok faydası görülmüş bulunan azil cezasını, inzibat cezaları arasına alarak lâyihaya buna aid hükümler ilâve etmek ve (Vekâlet emrine alma) muamelesine de, aşağıda izah edileceği üzere, hakiki manasına tetabuk edecek bir şekil verecek lâyiha maddeleri arasında buna da bir mevki tahsis etmek, muvafık olacağı düşünülmüştür.

Bu günlük Memurin kanununda, hangi nevi hareketin, hangi derecede inzibat cezasını müelib olacağı sayılmış bulunmakta ise de; memurun kanunî vazife ve salâhiyetine göre başka başka neticeler vermesi pek tabii olan fiil ve hareketlerini, umumî kanun metnile tedvin etmekten ise; memurlar nizamnamesile tayin etmek daha doğru olacağı mütaleasında bulunulmuş ve gümrük memurları için bu hususa aid ayrı kanun neşredilmiş bulunması da bu mütaleayı kuvvetlendirici bir misal teşkil etmekte bulunmuş olduğundan lâyihaya bu hususa aid maddeler konulmadı.

İnzibat cezasını icab ettiren hareketlerin nizamnamede eksiksiz olarak sayılması için gösterilecek bütün ihtimallara rağmen yine taded hariçi hareketler kalabileceği ihtimali selbedilemez. Bunun için komisyonlara o hareketin doğurduğu neticelere göre muhik olacek cezayı takdir etmek salâhiyetini de vermediği lüzumlu gördük.

Yedinci fasıl

İnzibat komisyonları

İnzibat komisyonları teşkilâtında bu günkü kanun hükümleri esas tutulmakla beraber bazı değişiklikler yapıldı. Şöyle ki:

1 — Umum müdürlüklerde dahi Vilâyet inzibat komisyonları salâhiyetinde birer inzibat komisyonu teşkil edilmesi muvafık olacağı düşünüldü.

2 — Komisyonlarda müddeiumumilerin ve jandarma kumandanlarının aza olarak hazır bulunması zait görüldü.

3 — İnzibat komisyonlarına, mehakim derecesinde değil, sorgu hâkimi derecesinde salâhiyet verilmesi münasib görüldü.

4 — Azil ve memurluktan çıkarma cezalarını icab ettiren kararlarda, zan altına alınan memurlara dosyanın tevdi, müdafaa hakkının kullanılabilmesi için esaslı görüldü.

5 — Muhtelif vekâletlere mensub memurların müşterek suçlarına aid Vilâyet inzibat komisyonları kararlarını ikinci derecede tetkik edecek olan komisyonun muhtelit olarak teşekkül etmesi muvafık olacağı düşünüldü.

6 — Lâyihada prensib itibarile bir değişiklik gösteren madde, vekâlet inzibat komisyonları kararlarının hiç bir makamın tasdikına bağlı olmaksızın infaz edilmesi hakkında bu günkü kanun mevzuunun kaldırılması ve bunun yerine komisyon kararının vekiller tarafından tekik edilerek değiştirilebileceği esasının konulmasıdır.

Sekizinci fasıl

Memurların mezuniyeti ve hastalıkları

Memurlara her sene bir ay izin verilir iken bu iznin üç seneliğinin bir araya toplanmasında, amme hizmetinin sekteye uğraması gibi tecrübe edilmiş bir zarar tahaddüs etmekte olduğu için lâyihaya, senelik izin ancak ikisinin bir araya toplanabileceği esası konulmuş ve Hariciye memurlarının hizmet mevkilerine ve hususî vaziyetlerine göre senelik mezuniyetinin iki aya kadar uzatılabileceğine müsaide bulunulmuştur.

Sene içinde alınan izinlerin de senelik izinden mahsub edilmesi ve gidib gelme müddetlerinin senelik izin müddetine ilâve olunması hususları da, bir az daraltılmak suretile lâyihaya alınmıştır.

İzin müddetini geçiren memurlara nizamnamede gösterilecek inzibat cezasının verilmesi tâbii ise de, izin müddetini geçirmek hususunda mübalâsızlığa meydan vermemek pek lüzumlu görüldüğünden, geçirilecek her gün için, iki günlük maaşın kesilmesi ve iznin on beş günden fazla geçirenlerin istifa etmiş sayılması için idareye salâhiyet veren bir madde konulmuştur.

Hastalık mezuniyeti hakkında bu günkü kanunun hükümleri mahfuz tutulmakla beraber, lâ-yihadaki madde, hastalık izninin son haddinin aşılaraq, izin müddetinin nihayet bulmaz bir zamana kadar götürülmesi gibi mahzurlara da meydan bırakmayacak bir şekilde hazırlanmıştır.

Dokuzuncu fasıl

Memurluktan ayrılma şartları

Bu günkü kanunun, memurların istifa haklarına ve istifanın bağlı bulunduğu kayıdlara dair ihtiva ettiği hükümler, tatbikatta iyi neticeler göstermiş olduğu anlaşıldığından lâyihaya bu esaslar aynen nakledilmiş ve memurluktan ayrılmanın beş sene zarfında o memurluğa aid münakaşalara ve taahhüdlere girişemeyeceklerine dair bir hüküm eklenmiştir.

Memurların, mahrem dosyalar münderecatını ifşa etmeleri, bir ceza ile tehdid altına alınmıştır. Fakat memurluktan ayrıldıktan sonra evvelece öğrenmiş bulundukları mahrem malûmatı ifşa edenler hakkında bir kayid olmadığından lâyihaya bunun için de bir hüküm konulmuştur.

Onuncu fasıl

Memurların yapamayacakları hareketler

Memurların ticaretle ve sanatla işgal etmemeleri tabii ise de: Bu memnuiyet hilâfına hareket edenleri, bu günkü mevzuat mucibince memurluktan çıkarmak suretile cezalandırmak, ağır görülebilecek lâyihaya, kendilerinin yalnız istifa etmiş sayılacaklarına dair bir hüküm konuldu.

Memurların siyasetle işgal cylemeleri amme hizmetlerinin yolunda yapılmasını sekteye uğratacağı açık bir hakikattir. Bunun içindir ki; bu günkü kanunda mevcut olan hüküm, muhafaza edildi. Şu kadar ki; Memurin kanununun uetninde mevcut olan (Kulûbe devam) tabiri yan-

lış tatbiklere açık bir kapı olabileceğinden lâyhaya, bu kayid konulmadı ve bu memnuiyet hilâfında hareket edenler hakkında mevzu memuriyetten çıkarmak cezası, istifa etmiş sayılacağı şeklinde ha-
fizleştirildi.

Memurların, tayinleri kendilerine aid olan memurluklara akrabalarını getirmemeleri prensibini ihtiva eden ve bu güngü memurin kanununda meveud olan memnuiyet maddesi, kadın âmirlerin de iş başına gelebileceklerine göre daha geniş bir ifade ile lâyhaya nakledildi.

Memurların cenebi tabiiyetinde bulunanlar ile evlenmiş olınmalarına dair prensibin, tam bir surette tatbiki temin edilmiş olmak için, cenebi tabiiyetinde bulunan bir kadın veya erkeğin memur ile evlenmeden evvel Türk tabiiyetini istihsal ettikten sonra nikâhlanabilmesine meydan bırakmamak lüzumlu olduğu düşünülerek lâyhaya, bu yolda bir madde ilâve edildi.

On birinci fasıl :

Vekâlet emri - azil - işten el çektiğinin hukukî neticeleri

Bu günkü memurin kanunundaki vekâlet emrine alınmak muamelesi, tam bir ceza mahiyetinde hükümlere tâbi tutulmuş bulunmaktadır. Halbuki vekâlet emrine alınmak, gerek siyasî ve gerek idarî mülâhazaların doğurduğu bir neticedir ki; kendisinin kusuru olmayan bir memura, bunu bir ceza şeklinde tatbik etmek doğru bir muamele olamaz.

Bunun içindirki, lâyhaya, vekâlet emrine alınmanın, memurluk hukuku üzerinde hiç bir tesir bırakmayacağı hakkında müstakil bir madde eklenmiştir.

Vekâlet emrine alınma muamelesine bu şeklin izafesi kabul edilince; inzibatî ceza faslında izah edildiği üzere azil muamelesinin tatbikini da kabul etmek icab eder. Bunun için lâyhaya azlin hukukî neticelerini gösteren ve kadro dolayısıyla açrıkta kalan memurların vaziyetini tesbit eden madde-
ler ilâvesine lüzum görüldü.

Valilerin, memurlara isten el çektiğnek salâhiyeti ve hususî kalem müdürlerinin vaziyetleri de bu fasıl arasında tesbit edildi.

On ikinci fasıl :

Müşterek hükümler

Devlet hesabına tahsil görenlerin mecburî hizmetleri hakkında bu günkü kanunda meveud bu-
lunan hükümler bu fasla konuldu. Şu kadar ki, memurlar kanununun çerçevesi içine alınmamış olan hususî idareler ile belediyelerin tahsile gönderdikleri talebe hakkında bu kanuna hüküm konulması mevzu harici olduğu gibi esasen 1416 numaralı kanun bu gibiler hakkında muktazi hükümleri muhte-
vi bulunduğuk için hususî idare ve belediyelere dair madde metnine bir kayid ilâvesine lüzum görülmemiştir.

Tahsillerini tevsî veya ihtisaslarını tezyid cylemek üzere staj maksadile cenebi memleketlerdeki mü-
esseselere memur gönderilmekte olmasına göre bunlar hakkında dahi lâyhaya hüküm konulmuştur.

Memurların ietihadî hareketleri ve mafevkten aldıkları emre itaatleri ve şikâyet hakları ve geliş-
me saatleri ve peşin maaşları ile muavenet sandığı hakkında bu günkü kanunda meveud olan hüküm-
ler dahi bu fasıl içinde toplu olarak gösterilmiştir.

Yüksek Reisliğe üstün saygılarımızla takdim olunur.

C. H. P. Gurupu	E. Reisi	M. M.	Kâtib	Aza	Aza
Tekirdağ		Mardin			Malatya
Faik Öztürk		Edib Ergin	Baha Öngören	Etem Tunçel	M. Ömer
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Kocaeli	Amasya	Kastamonu			
S. Yargı	E. Uras	Ş. İlden	R. Canitez	Şevket	

MEMURLAR KANUNU LAYİHASI

Birinci fasıl

Umumi hükümler

MADDE 1 — Bu kanuna göre; Devletin amme hizmeti kadrosuna dahil daimi bir vazife-ye ücretli veya maaşlı olarak salâhiyetli makamca tayin edilmiş olanlara (memur) denilir.

MADDE 2 — Maaşlı veya ücretli memurlar arasında vazife ve mesuliyet noktasından hiç bir fark yoktur. Ancak ücretli memurlar, bu kanunun 25, 26, 47, 48, 49, 54, 55, 56, 57, 71, 76 ve 84 ncü maddelerinde yazılı haklardan ve 1683 numaralı tekaüd kanunu hükümlerinden istifade edemezler.

MADDE 3 — Askeri ve adli memurlar, hususi kanunlarına ve emniyet memurları, polis teşkilât kanunu hükümlerine tâbidir. Şûrayı Devlet ve Divanı muhasebat kanunlarının intihap, tayin ve inzibat muameleleri hakkındaki hususi hükümleri mahfuzdur.

MADDE 4 — Vilâyet hususî idarelerine ve belediye hizmetlerine tayinleri, idareî umumiyelelere aid olan memurlar, bu hizmetlerinden geri alarak Devlet memurluğuna iade kılındıkları zaman; hususî idare ve belediyede geçen hizmet müddetleri gerek memurluklarında, gerek tekaüdlüklerinde muteber tutulur.

MADDE 5 — Memurluk sıfat ve şartlarını haiz olmadığı halde kendisine Devlet idarelerinde vazife verilenlere (müstahdem) denilir. Bunlar işbu kanun hükümlerinden hariç olub haklarında mukavele mevcut ise mukavele hükümleri tatbik edilir. ve mukaveleleri yok ise, umumi kanunların hükümlerine göre muamele olunur.

İkinci fasıl

Memur olabilmek şartları

MADDE 6 — Memur olabilmek için aşağıdaki şartları haiz bulunmak şarttır:

- 1 - Türk olmak,
- 2 - Yirmi yaşını tamamlamış olmak,
- 3 - Askerlik filî hizmetini yapmış olmak ve-

yahud filî hizmet yapmaya mâni bir malûliyet dolayısıyla askerliği tecil edilmiş olmak,

4 - Başkasına geçer bir hastalığı ve vazifesini yapmaya mâni bir malûliyeti olmadığına dair sıhhat heyeti raporu ibraz etmek,

5 - Orta mekteb mezunu olmak,

(Orta mekteb mezunu talib olmayan yerlerde ilk tahsili bitirmiş olanlar, imtihan edilerek işe yarayacağı anlaşırsa memurluğa alınabilirler).

6 - Ecnebi ile nikâhlı olmamak,

(Nikâhsız oldukları halde ecnebiler ile karı koca gibi yaşayanlar dahi memurluğa alınmazlar).

7 - Fena ahlak ile dile gelmiş, kumar oynamış, kumar oynamayı âdet edinmiş olmamak,

8 - Haysiyet kırıcı bir suç ile mutlak surette ve her hangi bir cürümden dolayı ağır hapis veya altı aydan fazla hapis cezasile mahkûm olmuş bulunmamak ,

(Böyle bir hareketten dolayı ceza takibi altında bulunanlar dahi memurluğa alınmazlar).

MADDE 7 — Memurluğa alacak olanlar, iki sene namzedlik devresi geçirirler.

Bu müddetin cereyanı sırasında; ahlâkî gidiş itibarile memurluğa liyakati görülmeyenlerin veya ehliyeti itibarile memurluğa kabiliyeti bulunmayanların hizmetlerine nihayet verilir.

Ehliyeti itibarile memurluğa kabiliyeti görülmeyenlerin, Devlet dairelerinden diğer birinde yeni bir namzedlik devresi geçirmesi caizdir.

Namzedlik müddetinin hitamında liyakat ve ehliyeti haiz oldukları âmirleri tarafından tasdik edilenler, 16 ncı maddede yazılı salâhiyetli makamlarca memurluğa kabul olunurlar.

MADDE 8 — Namzedlik müddetini muvafakiyetle ikmal ederek memurluğa kabul edilenlerin namzedlikte geçirdikleri müddet, bilfiil memurluk hizmetinden sayılır.

Üçüncü fasıl

Memurların sicilli

MADDE 9 — Her memurun Devlet sicillin-

de kaydı ve sıra numarası bulunur.

Sicil kaydının esasları şunlardır:

- 1 - Nüfus kütüğünde yazılı vasıflar,
 - 2 - Kanunen beslenmeğe mecbur olduğu kimseler,
 - 3 - Hangi mekteplerde ve hangi derecede tahsil gördüğü,
 - 4 - Memur olmadan evvel ne gibi işlerde bulunduğunu,
 - 5 - Nail olduğu mükâfatlar ve sebepleri,
 - 6 - Duçar olduğu cezalar ve sebepleri,
 - 7 - Hangi memurluklarda bulunduğunu ve tarihleri,
 - 8 - Yabancı dillerden hangisini ve ne dereceye kadar bildiği,
 - 9 - Matbu eserleri varsa isimleri ve mevzu-ları,
 - 10 - Emlâki ve serveti varsa miktarı ve ne suretle kazandığı,
 - 11 - Sıhhat raporu,
 - 12 - Resmi vazifesinden başka fabri ve şerefi mucib hizmetleri bulunup bulunmadığı,
 - 13 - Çocukları varsa doğdukları tarih ve hangi mekteplerde okudukları,
 - 14 - İlim, hars, meslek, şefkat cemiyetlerinde alâkası olup olmadığı,
 - 15 - Her beş senede bir tecdid edilmek şartı ile bir tane fotoğrafı.
- Bu sicillin tasdikli bir sureti alâkalı memura verilir.

MADDE 10 — Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadülüne dair kanuna bağlı (1) numaralı cetvelin (A) serisine dahil memurların sicillerinin bir kopyası Başvekâlet makamına gönderilir ve sicil vakaları mutazaman bildirilir.

Tayinleri merkeze aid memurların sicilleri vekâlet veya dairelerinde bulunur.

Tayinleri vilâyetlere aid memurların sicilleri vilâyetlerde saklanır ve birer kopyası memurun mensub olduğu vekâlete gönderilmekle beraber sicil vakaları da muntazaman bildirilir.

Her vekâlet, memurların kıdemlerini gösteren bir tablo tanzim ve her sene neşir ile mukelleftir.

MADDE 11 — Memurluğa alındığı tarihten itibaren iki ay içinde sicile esas teşkil edecek malûmatı yazı ile bildirmeyenlerin, ceza olarak bir aylığı kesilir ve bu malûmatı bildirinceye

kadar aylığı tediye edilmeyerek mevkuf tutulur.

Sicil muamelelerini ve vakalarını vaktinde yürütmeyen alâkalı memurlar hakkında da yukarıki fıkra hükmü aynen tatbik edilir.

MADDE 12 — Her memurun bir gizli dosyası bulunur.

Memurların şahıslarına ve aileleri efradına aid ahlâk ve siciye gibi hususlar hakkında âmirlerin ve müfettişlerin verdikleri raporlar mündericatı, sicillere işaret edilmeyib bu gizli dosyalarda saklanır. Gizli dosyalar merkezde zat işleri müdürlerinin ve vilâyetlerde valilerin muhafazası altında bulundurulur. Gizli dosyalar mündericatın ifşasından bu memurlar mesul tutulur.

MADDE 13 — Bir daireden veya vilâyetten diğerine nakledilen memurların sicillerinin tasdikli suretile dosyaları, o daire veya vilâyete gönderilir.

MADDE 14 — İcra Vekilleri Heyeti tarafından tesbit edilmiş bulunan nümuneye uygun olarak her memura fotoğraflı bir hüviyet varakası verilir.

MADDE 15 — Memur bulunduğu daire veya vilâyette vazifesinin ehli olmadığına dair birbirini müteakib iki sicil alanlar, diğer daire veya vilâyette aynı derecede bir vazifeye nakledilirler.

Oradaki hizmetinin ilk senesinde dahi aynı sicili alırlarsa inzibat komisyonu kararla haklarında tekaüd kanununun 13 ncü maddesi hükmü tatbik edilir.

Üçüncü fasıl

Memurluğa tayin, terfi ve takdir usulü

MADDE 16 — Memurlar tayinleri itibarile dört dereceye ayrılırlar:

A - Büyük Millet Meclisi tarafından intihab olunanlar ile kanunları mucibince İcra Vekilleri Heyeti kararı ve Reisicümhurun tasdikli ile tayin olunanlar.

B - Kanunları mucibince vekil ve başvekilin müşterek kararnameleleri ve Reisicümhurun tasdikli ile tayin olunanlar,

C - Kanunları mucibince vekil, vali ve umum müdürler tarafından tayin olunanlar,

D - Kaymakam veya o sınıftaki salâhiyetli makamlar tarafından tayin olunanlar.

MADDE 17 — Açık memurluk/ara ibtidaen memur alınmak için en az on beş gün evvel ilân edilmek lâzımdır. Talibler birden fazla olduğu takdirde musabaka imtihanı yapılması şarttır.

MADDE 18 — Terfi için her derecede en az üç sene biltiil hizmet etmiş olmak ve terfi edileceği memurluğun vazifesini yapmağa ehil olduğu salâhiyetli makamlarca tasdik edilmiş bulunmak şarttır. Ehliyetliler arasında kıdemi fazla olan ve kıdem de müsavi olanlar arasında ehliyeti yüksek olan tercih edilir.

MADDE 19 — Bir vilâyet veya dairede memurluk inhiâl edince yine o vekâlet veya daire memurlarından biri terfian tayin olunur.

Bir vekâlet veya daire memurları arasında ehliyetli ve terfie istihkak kazanmış olan bulundukça diğer vekâlet veya daireden veya hariçten memur alınmaz.

MADDE 20 — Memurların tayin ve terfilerine tekaddüm eden teklî ve inha muamelelerinin nasıl yapılacağı memurlar nizamnamesinde tasrih edilir. Nizamname haricinde yapılan muameleler, alâkalıların müracaatı üzerine Şûrayı-devlet tarafından iptal edilir.

MADDE 21 — Vazifesinde yüksek muvâfakiyet gösteren memurlara takdirname verilir. Takdirnameye, verilmesine sebep olan hizmetin yazılması şarttır.

MADDE 22 — Takdirnameler, merkezden tayin edilmiş olan memurlara mensub oldukları vekâletler tarafından ve vilâyet tâli memurlarına valiler tarafından, resen veya inzibat komisyonları kararlarına müsteniden verilir.

MADDE 23 — Takdirnameler, kıdeme ve fili hizmete müessir değildir. Ancak takdirnameler, kıdemleri müsavi olan memurların terfiinde rûçhan hakkı verir ve bir takdirname, bir tevbih cezasını ortadan kaldırır.

Beşinci fasıl

Tahvil muameleleri ve tahvil sebepleri

MADDE 24 — Bir derece veya sınıfta bulunan memurlar, lüzumu sabit olduğu takdirde,

kendilerini tayin etmek salâhiyetini haiz makamlarca aynı derece ve sınıftaki merkez ve mülhakat memurluklarına tayin olunabilirler.

MADDE 25 — Her memur şahısma aid sıhhi sebebler dolayısıyla tahvilini isteyebilir ve resmi tabib raporuna müstenid olan bu talebler doğru dan doğruya terviç edilir. Böyle olmakla beraber memuru tayine salâhiyetli makam, lüzum gördüğü takdirde o memuru bir sıhhat heyetine tekrar muayene ve tahvil lüzumunu tevsik ettirmeğe salâhiyetlidir.

Münhal bulunmaması dolayısıyla memurun derhal tahvili mümkün olmazsa kendisine 53 ve 54 ncü maddelerde yazılı şartlar dairesinde hastalık izni verilir ve mezuniyetin cereyanı sırasında ilk açılacak mahalle tayin edilir. Aksi takdirde yapılan tayinlerden dolayı Şûrayı-devlette iptal davası, açılabilir.

Mezuniyet müddeti içinde münhal mahal açılmayan memur, müddetin hitamında teklif edilecek bir derece aşağı memurluğu, mükteseb hakları mahfuz kalmak şartile, kabule mecburdur. Aksi takdirde tekaüd kanununun 13 ncü maddesi hükmüne göre hakında mecburi tekaüd muamelesi tatbik edilir.

MADDE 26 — İdari sebeblerden dolayı hususi vaziyeti haiz olduklarına İcra Vekilleri Heyetince karar verilen mahallere, bu mahaller haricinden gönderilen memurlar üç seneden fazla bu mahallerde kalmaya icbar edilemez.

MADDE 27 — Her memur terfian tevcih edilen memuriyeti, makbul mazeret göstererek, kabul etmemek hakkını haizdir.

Altıncı fasıl

Inzibat cezaları

MADDE 28 — Memurların, vazifelerine tesiri olan veya memurluk şerefine dokunan hareketlerinden dolayı aşağıda yazılı derecelere göre inzibat cezaları verilir:

1 - İhtar - Memuru vazifesinde dikkate davattır.

2 - Tevbih - Memurun, muayyen bir fiilden dolayı muatebe edilmesidir.

3 - Maaş kesmek - Memurun, şehri almakta olduğu paranın on beş günlüğüne kadar kesilmesidir.

4 - Sınıf indirmek - Memurun maaşca bir derece aşağı indirilmesidir.

5 - Azil - Memurun, iki aydan bir seneye kadar hizmetten uzaklaştırılmasıdır. İkinden fazla azil cezası gören memur hakkında, mazu-liyet müddeti ne kadar olursa olsun tekaüd kanununun 13 ncü maddesi hükmü tatbik edilir.

6 - Memurluktan çıkarmak - Memurun, bir daha Devlet memurluğunda kullanılmamak üzere hizmetten çıkarılmasıdır.

İnzibat cezası olmak üzere memurluktan çıkarılanlar, tekaüd kanununun 13 ncü maddesi hükmünden istifade ettirilir.

MADDE 29 — 1 - İhtar cezası, inzibat komisyonu kararla verildiği gibi, âmir tarafından resen de verilebilir. İhtar cezasına karşı itiraz kabul edilmez ve hiç bir mercide tetkik olunmaz.

Bu ceza sicille geçirilmez.

2 - Tevbih cezası, inzibat komisyonu kararla verildiği gibi, memurun merbut bulunduğu inzibat komisyonu kararlarını tenfiz ettirmek salâhiyetini haiz makamlar tarafından resen de verilebilir.

Komisyon kararla verilen tevbih cezalarına karşı itiraz kabul edilmez. ve derhal sicille geçirilir. Resen verilen tevbih cezalarına karşı, 15 gün içinde, cezayı veren makama müracaat edilerek cezanın kaldırılması istenilebilir.

Bu makam, itirazı tetkik ederek muhik görür ise cezayı kaldırır. Müddeti içinde itiraz edilmeyen veya itiraz edilib de kabul olunmayan bu kısım tevbih cezaları da sicille geçirilir.

3 - Maaş kesmek, sınıf indirmek, azletmek ve memuriyetten çıkarmak cezaları inzibat komisyonları kararla vekiller veya valiler tarafından tatbik edilir. Bu cezalar dahi sicille geçirilir.

MADDE 30 — İnzibat cezasını mucib olan fiil ve hareketlerin nevi ve vasfı ve dereceleri memurlar nizamnamesinde umumî surette tasrih edilir ve tasrih edilmeyen hareketler hakkında inzibat komisyonları takdir edecekleri muhik cezayı kararlaştırabilir.

MADDE 31 — Memurluğa kabul edildikten sonra 6 ncı maddenin 6 ncü fıkrasında yazılı ecnebi ile nikâhlanmak memnuiyetini ihlâl edenler ve 7 ncü fıkrasında yazılı memnu hareketlerde bulunalar memurluktan çıkarılır.

MADDE 32 — Haysiyeti kırıcı bir suçtan veya yalan yere beyanname vermek cürmünden dolayı mutlak surette mahkûm olan memurlar ile şahsına aid bir cürümden dolayı bir seneden ziyade hapis ve vazifesine aid bir cürümden dolayı altı aydan ziyade hapis ve her hangi bir cürümden dolayı ağır hapis cezasile mahkûm olan memurlar, memurluktan çıkarılırlar.

MADDE 33 — Gerek vazifesine ve gerek şahsına aid bir cürümden dolayı kanunî takibat altına alınan memur, menî muhakeme, ademî mesuliyet veya beraet kararı aldığı veya umumî af sadır olduğu takdirde bütün hukukuna tekrar sahip olur ve maaşı hakkında 75 ncü madde hükümleri tatbik edilir.

Hususi aflerde, kararın ihtiva ettiği kayidlere göre muamele tatbik edilir.

Hükmedilen cezanın mahkeme tarafından tecili, bu kanun hükümlerinin tatbikını tehir edemez.

MADDE 34 — Bir memurun inzibat cezasını mucib veya kanunî takibat yapılmasını müstelzim bir hareketini haber alan her hangi derece bir âmir, o memur hakkında 2 gün içinde takibata başlamakla mükelleftir.

Yedinci fasıl

İnzibat komisyonları

MADDE 35 — İnzibat komisyonları üç kısımdır:

1 - Vekâlet inzibat komisyonları,

Vekâlet inzibat komisyonunun azası memurlar nizamnamesinde tasrih edilir. Zat işleri müdürleri, bu komisyonların tabii azasıdır.

Ayrı veya mülhak bütçesi olan umum müdürlüklerde, mensub oldukları vekâlete izafeten birer inzibat komisyonu teşkil edilebilir. Bu kısım komisyonların azası, nizamnamelelerinde gösterilen şekilde toplanır ve kararları vilâyet inzibat komisyonu kararları gibi tetkika tâbi tutulur.

2 - Vilâyet inzibat komisyonları,

Vilâyet komisyonları valinin reisliği altında defterdar ve mektubçu ve Maarif ve Sıhhiye ve Nafia ve Ziraat müdürlerinden teşekkül eder.

3 - Kaza inzibat komisyonları,

Kaza komisyonları, kaymakamın reisliği altında, mal müdürü, yazışları kâtibi ve Hükümet tabibinden teşekkül eder.

MADDE 36 — İnzibat komisyonları en aşağı azasının üçte ikisiyle içtima eder ve ekseriyetle karar verir.

Reylerde tesavi halinde reisin bulunduğu tarafın rey-i tercih edilir.

MADDE 37 — İnzibat komisyonları, bu kanun hükümlerine göre karar verilmesini icab ettiren işler hakkında sorgu hâkimi derecesinde salâhiyeti haizdir.

MADDE 38 — İnzibat komisyonları, mesuliyeti mucib olan maddeyi memura tebliğ ederek tayin edilen müddet içinde cevap almadan karar veremez. Aksi takdirde kararı bozulur. Azil ve memurluktan çıkarmak cezalarını mucib kararlarda, muamele dosyasının memura tamamen bildirilmesi mecburidir. Dosya muhteviyatı memura bildirildikten sonra dosyaya yeniden hiç bir kayid veya muamele ilâve edilemez.

MADDE 39 — İnzibat komisyonları tarafından ceza kararı verilirken; cezayı müstelzim görülen hareketin yapmış olduğu tesir ve neticeler, memurun fiilindeki şiddet veya mazeret sebepleri, memurun evvelce ceza görmüş olup olmaması gibi haller göz önüne alınarak fiil ile ceza arasında nisbet gözetilir.

MADDE 40 — İnzibat komisyonlarının kararları, mucib sebeblere ve delillere istinad ettirilmiş olmalıdır. Aksi takdirde karar, bir derece yüksek heyette itiraz üzerine tetkik edilirken fesholunur.

MADDE 41 — Müsteşar, vali ve umum müdürlerle birinci sınıf müdürler hakkında inzibatî karar ittihazi, ikinci bir tetkika tâbi olmaksızın doğrudan doğruya Şûrayı devlet umumi heyetine aiddir.

Tayinleri merkeze aid olan memurlar hakkında vekâlet inzibat komisyonu ile umum müdürlük inzibat komisyonu, ve tayinleri vilâyete aid bulunanlar hakkında vilâyet inzibat komisyonu karar ittihaz eder.

Kaynakamlar veya o sınıftaki salhiyetli makamlar tarafından tayin edilen memurlar hakkında kaza inzibat komisyonları tarafından

karar verilir.

MADDE 42 — Vilâyet inzibat komisyonları kararı, muhtelif vekâletlere mensub memurların müşterek suçlarma aid olduğu takdirde; bu kararı ikinci derecede tetkik edecek olan vekâlet inzibat komisyonu suçluların mensub bulundukları vekâlet inzibat komisyonlarından gönderilecek ikişer azanın iştirakile muhtelit olarak teşkil edilir.

MADDE 43 — Vekâlet inzibat komisyonlarının kararını tasdik edib etmemek veyahud komisyonca tayin edilmiş olan cezanın daha hafif veya ağırlı vermek hususunda vekiller, salâhiyet sahibidir.

İnzibat komisyonları kararma karşı, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde memur tarafından itiraz edilebilir.

MADDE 44 — Vilâyet ve kaza inzibat komisyonları kararı, hiç bir makamın tasdikına iktiran ettirilmeksizin infaz edilir. Ancak memur ve memurun mensub olduğu daire âmiri, kararın tebliği tarihinden itibaren on gün içinde, bu kararı temyiz edebilir.

MADDE 45 — Kaza inzibat komisyonlarının kararı vilâyet inzibat komisyonunda, ve vilâyet inzibat komisyonlarının kararı vekâlet inzibat komisyonlarında ve vekâlet inzibat komisyonları kararı, Şûrayı devlette tetkik edilir.

MADDE 46 — Kaza inzibat komisyonları, tevbih ve maaş katı ve sınıf indirilmesi cezalarını tatbik eder ve kararları Şûrayı devlette tetkika tâbi olmayıp vekâlet inzibat komisyonlarında son derece olarak tetkik edilir.

Sekizinci fasıl

Memurların izinleri ve hastalıkları

MADDE 47 — Her memurun senede bir ay izin hakkı vardır. İzin müddeti içinde maaşa ve memurluk haklarına hâlel gelmez.

Senelik iznin ikiden fazlasının bir araya toplanması caiz değildir. Ziyadesi sakıt olur.

Hariciye vekâleti, memurların senelik iznini iki aya kadar uzatabilir.

Muallimler, tatil zamanlarında izinli addedilirler ve tedris müddeti esnasında sene izni almazlar.

Senelik izin, memurun mensub olduğu vekâletler ile umum müdürlükler ve valiler tarafından verilir.

MADDE 48 — Mecburi sebeblere ve mazeretlere müstenid olmak şartile kazalarda çalışan memurlara kaymakamlar, vilâyetlerde çalışan memurlara valiler sekiz güne kadar izin verebilir.

Merkezdeki memurlar hakkmda bu salâhiyeti, umumî müdürler ile vekiller kullanır.

Bu izin senede üç defadan fazla verilemez ve bir defadan fazlası senelik izinden mahsub edilir.

MADDE 49 — Gidip gelme günleri, senelik izinlerde izin müddetine dahil değildir; sekiz günlük izinlerde müddete mahsub edilir. Senelik iznin parça parça kullanılması halinde gidip gelme günleri yalnız bir defası için kabul olunur.

MADDE 50 — Senelik izin verilirken Devlet hizmetlerinin sekteye uğramamasına dikkat ve memurların izinden istifade müddetleri âmirlerinin mütaaleası almarak ona göre tertib edilir.

MADDE 51 — İzinli memura, âmirinin göstereceği diğer bir memur maaşsız vekâlet eder.

Bir memur izinli bir memura iki aydan fazla vekâlet etmekle mükellef tutulamaz.

MADDE 52 — Mazeretini bildirmeyen veya bildirdiği mazereti kabul edilmeyen izinli memur, izin bittiği gün vazifesi başmda bulunmağa mecburdur. Aksi takdirde verilecek inzibati cezadan başka, gelmediği her gün için maaş ve emsali hâsılının otuzda ikisi kesilir ve bu devamsızlık müddeti on beş günü tecavüz ettiği takdirde istifa etmiş sayılır.

MADDE 53 — Hastalık izni aşağıdaki şartlara göre verilir:

A - Hastalık resmi bir tabib tarafından verilen rapor ile tevsik edilmiş olmalıdır. Memurun mensub olduğu vekâlet veya, vilâyet lüzum gördüğü takdirde hasta memuru, hastane sıhhat heyetine sevk ve muayene ettirir.

B - Tabib raporlarının tarih ve müddeti ne kadar olursa olsun her üç ayda, yeni bir muayene yaptırılmış olmalıdır.

C - Ecnebi memleketlerden alınan raporlar, konsolosluklar tarafından tasdik olunmalıdır.

Bu şartlar, yatakta daimi tedavi icab eden hastalıklarda aranmayabilir.

MADDE 54 — Hastalık izin müddetleri, aşağıdaki derecelere göre tesbit edilir:

A - Beş sene hizmeti ikmal etmemiş olan memurlara, üç aya kadar izin verilir.

B - Hizmet müddetleri on seneye kadar olan memurlara, altı ay kadar izin verilir.

C - Hizmet müddetleri on sene ve daha ziyade olan memurlara, on iki aya kadar izin verilir.

Yukarıda yazılı müddetler içinde hastalıkları geçmiyen memurlara, müstahak oldukları müddetin bir misli daha izin verilir.

Bu müddet bittikten sonra da hastalıkları geçmeyen memurlar, bu hastalıklardan dolayı yeni bir vesile ihdas ederek tekrar izin alamazlar ve 1683 numaralı kanunun tayin ettiği hizmet müddetlerine göre tekaüd edilirler.

MADDE 55 — Hastalık izni; maaş ve tahsisat üzerinde hiç bir tesir yapmaz. Hastalık iznini geçirenler hakkmda dahi 52 nci madde hükümleri tatbik edilir.

MADDE 56 — Memleket dahilindeki resmi ve hususi sıhhat müesseselerinde tedavileri lüzumu fennen sabit olan memurların yol masrafları kendilerine ve tedavi masrafları yattıkları müesseselere, mensup oldukları vekâletçe tesviye edilir.

Sıhhi müessesede yatırılmayarak ayakta tedavi edilen memurlara yalnız gidip gelme yol masrafı verilir.

MADDE 57 — Memurları ve nafakası kanunen kendilerine aid olan ailesi efradını Hükümet, idarei hususiye, belediye tabipleri ve memurun mensub olduğu daire kadrosuna dahil tabipler meccanen tedavi eder. Nakliye vasıtalarının memur tarafından tedarik ve temini şarttır.

Dokuzuncu fasıl

Memurluktan ayrılma şartları

MADDE 58 — Her memur, istifa etmek hakkı haizdir. İstifa eden memur, halefi gelinceye kadar vazifeye devama mecburdur.

Halefi bir aya kadar gelmediği veya yeri ne bir vekil tayin edilmediği takdirde, âmirine haber vererek vazifesini terkedebilir.

Kabule şayan bir mazerte müsteniden istif edenler, âmirine heber vermek şartile bir ay kaydinden müstesnadır.

Ancak harb, isyan ve ihtilâl halinde memurlar, istifaları kabul edilerek halefleri gelip işe başlamadıkça mevkilerinden ayrılmazlar. Aksi takdirde bu hareketlerinin kanunen mucib olacağı ceza mesuliyetine hâlel gelmemek üzere memurluktan çıkarılır ve mükteseb haklarından da mahrum bırakılırlar.

MADDE 59 — 26 ncı maddede yazılı yerlerden birine tayin edildikten sonra vazifesi başma gitmeyerek veya gidipte muayyen müddeti bitirmeyerek istifa edenler, tekrar memuriyet istedikleri takdirde, en evvel bu yerlerden birinde memuriyet kabul ederek muayyen müddeti geçirmeğe mecburdurlar.

MADDE 60 — İstifa eden memurlar, tekrar memurluğa talib olurlarsa sıra beklemek mecburiyetindedirler.

MADDE 61 — Memurlar, her ne suretle olursa olsun vazifeden ayrıldıktan sonra beş sene zarfında, gerek doğrudan doğruya, gerek bilvasıta ve biliştirak o vazifenin alâkalı bulunğu münakasalara giremezler ve bu işlerde müteahhid olamazlar. Aksi takdirde üç aydan üç seneye kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

MADDE 62 — Memurlukta muttali olduğu mahrem dosyalar mündericâtını ve malûmatını memurluktan ayrıldıktan sonra ifşâ edenler, daha ağır bir madde tatbikını icab ettirmeyen hallerde, ceza kanununun 198 nci maddesinde yazılı cezalara mahkûm edilir.

MADDE 63 — Üç veya daha ziyade memur, vazifelerini müctemian terkettikleri takdirde, kanuni takibata tâbi tutulmakla beraber, vazifeyi terke teşvik edenler daimi surette memurluktan çıkarılır.

Onuncu fasıl

Memurların yapamayacakları hareketler

MADDE 64 — Memurlar ticaret ve sanatla iştigal edemezler. Kendi emlak ve arazilerini bizzat veya bilvasıta işletebilirler. Şirketler-

de, ticaret ve sanat müesseselerinde vazife deruhte edemezler. Ancak hisseli oldukları kooperatif şirketlerde idare meclisi azalığı ve hesap müfettişliği yapabilirler.

Bu maddenin memnuiyeti hilâfına harekette bulunduğu anlaşılanlar istifa etmiş sayılırlar.

MADDE 65 — Memurların, siyasi cemiyet ve kulüblere intisabları ve her nevi intihablara müdahaleleri ve siyasi neşriyat ve beyanatta bulunmaları memnundur.

Valilerin mezun kıracakları memurlar ile valiler siyasi ve idarî beyanatta bulunabilirler.

Bu maddenin memnuiyeti hilâfına hareket eylediği muhakeme neticesinde sabit olanlar istifa etmiş sayılırlar.

MADDE 66 — Memurlar, hususi varidatları karşılık olmak üzere edecekleri istikrazlar ile bankalardan kredi üzerine alacakları mebalîğ müstesna olmak üzere, bir senelik maaşlarının yarısından fazla borca girmeyecekleri gibi iş sahiblerinden istikrazda dahi bulunamazlar. Aksi hareketleri sabit olanlar hakkında vaziyetinin ağırlığına göre inzibat komisyonlarmca takdir olunacak inzibat cezalarından her hangi biri tatbik olunur.

MADDE 67 — Memurlar, tayinleri kendilerine aid memuriyetlere baba, ana, evlâd, torun, kardeş, kaynaperde, kaynana, kaymbirader, baldız, görümce, damad, gelin, enişte, amca, hala, dayı, teyze, karı ve kocasından birini tayin edemezler.

Bu derecede karabeti olanlar bir heyette ve bir dairenin aynı şubesinde birleşemediği gibi akrabadan biri, daire reisliğinde, diğeri bu dairenin şubelerinde ve akrabadan biri dairenin başında, diğeri, o idarenin madun şefliğinde birleşemezler.

Bir daire reisliği ile bu dairenin harici teşkilâtından birinin şefliğinde iki akraba birleşebilir.

Muallimler bu madde hükümlerinden hariçtir.

MADDE 68 — Bir memur uhdesinde, esaleten iki memurluk birleştirilemez. Muallimlik, bundan müstesnadır.

Memurlar, kanunları ve nizamları mucibince tabif azasından bulundukları meclis ve heyet ve

komisyonlara intihabla aza olamazlar.

Memurlar, icrasile mükellef oldukları resmi müzayedelere ve alelittlak münakasalara iştirak edemezler.

MADDE 69 — Nikâhtan evvel türk tabiiyetini iktisab etmiş olanlar ile evlenmek, memurun mensub olduğu vekâletin iznine bağlıdır.

31 mart 1926 tarihinden evvel ecnebi ile evlenmiş bulunan memurlar, Hariciye ve Milli Müdafaa vekâletlerinde kullanılamazlar.

On birinci fasıl

Vekâlet emri - azıl - işten el çektirmenin hukukî neticeleri

MADDE 70 — Müsteşar, umumi müdür ve birinci sınıf müdürler ile vali, kaymakam ve zabıta âmirleri ve ecnebi memleketlerdeki memurlar, Hükümetçe görülecek lüzum üzerine mensub oldukları vekâletler emrine alabilirler.

Vekâlet emrinde bulunan memurların maaşları tam olarak verilir ve memurluğa aid bütün hakları mahfuz tutulur.

MADDE 71 — Azledilen memurların hizmet müddetlerine göre verilecek maaş aşağıdaki nisbet dairesinde hesab edilir:

1 - Hizmet müddeti 15 seneden az olan memura, esas maaşile emsal hâsılının dördde biri,

2 - Hizmet müddeti 15 seneden 20 seneye kadar olan memura, esas maaşile emsal hâsılının üçte biri,

3 — Hizmet müddeti yirmi sene ve bundan yukarı olan memura, esas maaşile emsal hâsılının yarısı.

Azledilen memura hiç bir suretle iki seneden fazla maaş verilmez.

MADDE 72 — Azledilen memurlardan hizmet müddeti 15 seneye kadar olanlar 4 sene içinde ve hizmet müddeti 15 seneden yukarı olanlar 6 sene içinde haiz oldukları memurluk derecesine muadil veya bir derece aşağıdaki bir hizmete tayin edildikleri halde o memurluğu kabul etmeğe mecburdur. Aksi takdirde tekaüid kanununun 13 ncü maddesi hükmü mecburi olarak tatbik edilir.

Muhakeme altına alınmış bulunan memurlar hakkında bu muamele, muhakemesinin neticesine bırakılır.

MADDE 73 — Azledilen memurlar, vilâyetlere veya belediyelere veya sermayesinin en az yarısı Devlete aid olan bir müessesede veya imtiyazlı şirketlerde vazife alırlar ise kendilerine verilen maaş kesilir.

MADDE 74 — Vilâyetler idaresi kanununun 35 nci maddesindeki salâhiyetten ayrı olarak valiler, fevkalâde hallerde, merkezden mansub olup bakalarında memleketin asayiş ve inzibatı noktasından mahzur gördükleri her hangi memuru, mesuliyeti kendilerine raci olmak ve memuru tayin etmek salâhiyetini haiz olan makama malûmat vermek şartile, muvakkaten işten el çektirmeğe salâhiyetlidirler.

Eli işten çektilen memurun evrakı, kendisinin mensub olduğu vekâletin inzibat komisyonuna tevdi edilir. Komisyon, bu evrakı en çok iki ay içinde karara rapteder.

Komisyon memurun mesuliyetini mucib bir hali olmadığını görür ise; memurun mensub olduğu vekâlet, bu baktaki evrakı İcra Vekilleri Heyetinin takdirine arzeder.

MADDE 75 — Vazifelerine taallük eden bir fiilden dolayı eli işten çektilerilecek kanunî takibat altına alman memurlara, tahkikat veya muhakeme sonuna kadar maaş verilmez.

Meni muhakeme, ademi mesuliyet, beraet veya umumi af halinde 71 nci maddede gösterilen nisbi maaşların tamamı, verilir.

MADDE 76 — Kadro dolayısıyla açıkta kalan memurlara açığa çıktıkları ay ile onu takib eden ay içinde maaş veya emsal hâsılı, tam olarak verilir.

Bu müddet içinde vazifeye tayin edilmemiş olanlardan fiili hizmeti 7 seneye kadar olanlara dörtte bir, 15 seneye kadar olanlara üçte bir, 15 seneden fazla olanlara dörtte iki nisbetinde maaş ile emsal hâsılı verilir.

Bu memurlar, açığa çıktıkları tarihten itibaren 2 sene içinde bir vazifeye tayin edildikleri takdirde maaşları kesilir. 72 ve 73 ncü maddeler hükmü bu kısım memurlar hakkında dahi tatbik edilir.

MADDE 77 — Hususi kalem müdürlerinin tayini veya vazifelerine nihayet verilmesi, vekillerin mutlak salâhiyeti dahilindedir. İnzibatı ve kanunî bir ceza tatbiki neticesi olmaksızın vazifesine nihayet verilen hususi kalem müdür-

leri bu vazifeye gelmeden evvelki memuriyetleri derecesine ve müdürlükte kazandıkları kıdeme göre muadili bir vazifeye tayin olunurlar ve tayin edilinceye kadar haklarında kadro dolayısıyla açığa kalanlar gibi muamele yapılır.

On ikinci fasıl

Müşterek hükümler

MADDE 78 — Devlet hesabına memleket içinde tahsil görenlerden orta tahsili bitirenler beş, yüksek tahsili bitirenler sekiz sene müddetle ve ecnebi memleketlerde Hükmetin tayin ettiği müesseselerde tahsilini bitirenler de tahsil müddetlerinin iki misli kadar meslek ve ihtisasları dahilinde hizmete mecbur ve bunun için alâkalı dairelere müracaatla mükelleftir.

Bu suretle müracaat vukuunda, kadroda açık bir memuriyet bulunmasa bile, bunların kanunun tayin edilebilecekleri memuriyete mahsus maaş ve emsal hâsılı kendilerine ücret olarak verilmek şartıyla, meslek ve ihtisasları dahilindeki vazifelerde stajiyer olarak istihdam edilirler. Bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tayinleri mecburidir.

Stajiyerlikte geçirecekleri müddet, namzedlik müddetine ve mecburi hizmetlerine mahsub edilir. Ancak bunların askerlikte geçirecekleri müddetler, mecburi hizmete mahsub edilmeyip umumi hükümlere tâbidir.

Hizmete almamak için müracaat etmeyenler tahsil müddetlerince kendilerine yapılan masrafı faizle birlikte ödemeğe mecburdurlar.

Mecburi hizmet müddetini ikmal etmeden evvel, kendi hareketlerinin kanunî bir neticesi olarak her hangi bir suretle vazifeden ayrılanlar, kendilerine tahsil müddetince yapılan masraftan mecburi hizmetinin bakiyesine isabet eden kısmını bir misli zam ile ve faizle birlikte ödemeğe mecbur tutulurlar. Şu kadar ki, bu miktar tahsil müddetince yapılan masraf ile fazlının tamamını geçemez.

Hususi kanunlar ile bu kanuna göre mecburi hizmete tâbi olanlardan banka, imtiyazlı şirket veya her hangi bir hususi müessesede iş isteyenlerin, mecburi hizmetlerini ifa ettiklerini veya tazminatı ödediklerini vesika ile isbat etmeleri lâzımdır. Bu şekilde vesika getirmeyen mecburi hizmet erbabını istihdam eden müessese-

ler kanunun tayin eylediği tazminatı üzerlerine almış olurlar.

MADDE 79 — Daireleri tarafından staj maksadile ecnebi memleketlere gönderilecek memurlar, geçirdikleri staj müddetinin üç misli müddet meslek ve ihtisasları dahilinde hizmete mecburdurlar.

Mecburi hizmeti tamamlamadan evvel kendi hareketlerinin kanunî bir neticesi olarak her hangi bir suretle memurluktan ayrılanlar ve bu mecburiyetlerini yerine getirmemiş olan memurları hizmetlerine almış olan müesseseler hakkında dahi yukarıki madde hükümleri tamamen tatbik edilir.

MADDE 80 — Kanun ve nizamnameler hükümlerine mugayir olarak her hangi bir makam veya âmirden bir emir telâkki eden memur, kanaatini âmirine bildirir ve âmir yazı ile ısrar eder ise emri infaz eder. Bu takdirde mesuliyet, munhasıran âmire aiddir.

Bu emirlerin kanunun suç teşkil eden maddelerden bulunmaması lâzımdır. Aksi takdirde, memur bu emri katıyen infaz etmeyerek daha yüksek makama keyfiyeti bildirmeye mecburdur.

MADDE 81 — Kanun ve nizamnamelerde rahat olmayan ve hakkında bir tebliğ bulunmayan işlerde, mafevkten talimat almağa veya cevabı beklemeğe imkân bulunmaz ise, memurların kendi içtihatlarına göre hareketleri caizdir.

MADDE 82 — Her memurun, hakkında tatbik edilen muameleden dolayı âmirinden şikâyet hakkı vardır.

Âmir hakkında şikâyet, onun mafevki âmire müracaat suretile ve vekil hakkında Şûrayı devlete dava açmakla yapılır.

MADDE 83 — Memurların çalışma saatleri mevsimlere göre altı saatten sekiz saate kadar değişir. Bu müddetler, İcra Vekilleri Heyetince tayin olunur.

Âmirler ve inzibata memur olanlar için lüzumuna göre çalışma saati haricinde iş görmek mecburidir. Sair memurlar için çalışma saati haricinde iş görmek yalnız müstesna zamanlarda mecburidir.

MADDE 84 — Memurların maaşları her ay iptidasında peşin olarak verilir. Tekâüdleri halinde kendilerinden ve vefatları haliude verese-

sinden geri alınmaz.

MADDE 85 — Memurluktan tekaüd edilenlerin ve bunların yetimlerine memleket haricinde, ikamet müddetleri ve sebepleri ile yoklama ve müracaat usulleri nizamnamelerde tayin olunur.

MADDE 86 — Devlet, «Memurlara muavenet sandığı» adile bir tesis vücade getirecektir. Bu sandığın işleri hususî bir nizamname ile tayin edilir.

MADDE 87 — Bu kanunun neşrinden itibaren 5 ay içinde, inzibat cezalarını ve kanunun tatbik şekillerini gösteren bir nizamname yapılacaktır.

MADDE 88 — 788, 960, 1129, 1154, 1205, 1321, 2017, 1393, 1496, 1595, 1610, 1700, 1777, 1920, 2324, 2350, 2379, 2390, 2429, 2636, 2658, 2768, 2772, 2919 numaralı kanunlar ve 1277 numaralı kanunun 788 numaralı kanuna matuf hükümleri ve 1702 numaralı kanun ile tadillerin

bu kanuna uymayan hükümleri ilga edilmiştir.

MÜZEYYEL MADDE —

23 nisan 1920 tarihinden 23 ağustos 1923 tarihine kadar:

A) Milli Hükümet kadrolarındaki vazifelerde bilfiil hizmet eden memurlarm.

B) Mesleki memuriyet olupta hizmette bulunduğu veya mazul olduğu halde Büyük Millet Meclisinde aza olanlarm.

C) Milli Orduya dahil olup ihtiyat zabıtlığı veya neferlik ile hizmet ettikten sonra memurluga avdet edenlerin ve memur veya mazul olsun, olmasın gönüllü olarak milli orduya dahil olupta bilâhare memur olanlarm.

Yukarıda yazılı tarihe aid hizmet müddetleri, tekaüd ve mazuliyetlerinde 1683 numaralı kanunun 23 ncü maddesindeki kayid dairesinde iki kat olarak hesap edilir.

MADDE 89 — Bu kanun neşri tarihinden 6 ay sonra muteberdir.

MADDE 90 — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Parti grubu

Memurin kanunu encümeni kararıle

Memurin kanunu hakkında vekâletlerin telhis ve tenkid edilmiş mütaleaları

MADDE 1 —

Bu maddeye Sıhbat ve Ziraat ve İktisad vekâletleri temas ediyor. Mütalealarında diyorlarki:

1 - Memurin kanununun 1 nei maddesinde (Umumî ve hususî bütçelerden maaş alan kimseye memur denir) diye yazılıdır.

Muhasebei umumiye kanununun 115 nei maddesinde; belediye bütçelerinin, hususî bütçeler arasında olduğu yazılıdır.

Teadül kanununun 14 neü ve Tekaüd kanununun 70 nei maddeleri de belediye bütçelerinin hususî bütçeden madud bulunduğunu göstermektedir.

448 sayılı Heyeti Umumiye kararı ise; belediye memurlarının Devlet memurlarından sayılamıyacağını tasrih etmektedir.

Bunun için (Hususî bütçe) yerine (Hususî idare) tabiri konulmalıdır. [Sıhbat].

2 - Memurin kanununda memurlar ikiye ayrılmıştır. Bir kısmına (Memur) ve diğer kısmına [müstahdem] denmiştir.

Müstahdemler, memurin kanunu hükümlerine tâbi tutulmamıştır.

Halbuki bu gün filen memur ve fakat hukukan müstahdem olanlar pek çoktur.

Bunun için müstahdemleri iki kısma ayırmalı ve birinci kısmını memurin kanunu hükümlerine tâbi kılmalıdır. İkinci kısmı da, yani hizmet müddetleri muvakkat olanlar ile odaer ve saire gibi zatında memurluk sıfatı olmayanları da müstahdem addetmelidir [Ziraat].

3 - Maddenin yazılışından, ücretle kullanılanların tereümeihal vermekle mükellef olmadıkları manası çıkabilir.

Halbuki kanunun neşri tarihinde bu günkü kadar ücretle vazife görenler yok idi. Bu gün ise memur gibi ve fakat maaşla değil, ücretle vazife görenler vardır ve bunların vaziyeti maaşlı memurların vaziyetinden çok farklı değildir; yalnız memur hukukundan tamamen istifade edemezler.

Bunun için maddenin nihayetine [Odaer, müvezzi, muakkib, taife, sandaler, aşçı, telefonu, kaloriferci, bahçıvan gibi bedeni hizmetlerle meşgul olanlardan gayri ücret alan müstahdemler tereümeihal vermekle mükelleftir.] fıkrası ilâve edilmelidir [İktisad].

MADDE 2 —

Bu maddeye temas eden bir mütalea yoktur.

MADDE 3 —

Bu maddeye temas eden bir mütalea yoktur. Yalnız heyeti umumiyenin derpiş edilmesi lâzım-gelen 425 numaralı kararı vardır.

MADDE 4 —

Bu madde hakkında altı vekâlet mütalea yürütmüştür. Temas edilen fıkra ve noktalar şunlardır:

«A» Fıkrası :

1 - Maddede, Türkiye tabiiyetinde bulunmak şeklinde yazılmalıdır. Çünkü (Türk) kelimesinde milliyet ifade eden bir mana vardır. [Sıhhat].

«C» Fıkrası :

1 - Millî haysiyet ve namus igbi suç tabiri, takdire bırakılmalıdır. Takdir keyfiyeti tatbikkatta güçlük çıkarıyor. [Sıhhat, Dahiliye].

2 - Bu fıkranın yerine, aşağıdaki şekilde bir fıkra konulmalıdır:

Hırsızlık, emniyeti suiistimal, irtikâb, irtişa, ihtilâs, zimmet, sahtekârlık, dolandırıcılık, kaçakerlik, sarhoşluk, yalan yere beyanname vermek, namussuzluk, şerefsizlik gibi kötü itiyatlarla adı çıkmış olmamak.

Şahsı veya resnî hareketinden dolayı, her ne suretle olursa olsun mahkûm edilmiş olmamak (Ceza affe uğramış veya tecil edilmiş olsa dahi bu fıkra hükmü muteberdir.)

Kumardan, ayyaşlıktan, sefahatten, suidareden veya akıl zayıflığından maheur olmamak.

Başka resnî veya hususî yerde çalışmış ise umumî, hususî veya gizli sicilline veya malûmata nazaran yukarıda yazılı hususlardan herhangi birine dokunur hali veya zimmeti görüldüğüne dair bir kayd bulunmamak ve devam, çalışma, işi başarma, tavruh hareket bakımlarından kötü not almış olmak. [Gümrük].

«D» Fıkrası :

1 - Mutarize içindeki istisnâî kayıtları kaldırılmalıdır. Çünkü mekteb mezunlarının hakkını ihlâl edecek tatbikata imkân bırakıyor. [Ziraat].

2 - Bu fıkra şu şekilde yazılmalıdır:

En aşağı orta mektebden mezun olmak, salâhiyetkar komisyon huzurunda açılan musabaka imtihanında kazanmış bulunmak [Musabaka imtihanı yapılması ve merkezle taşrada yapılacak imtihanlarda aynı şartların muhafazası ve ağır vazifeler gösterilmek suretile musabakanın ilân edilmesi ve musabaka imtihanları için vekâletçe talimat hazırlanması mecburidir]. [Gümrük].

«H» Fıkrası :

1 - Hizmeti filiyei askeriye'nin ne suretle tecil edilmiş olması icab edeceği tasrih edilmelidir [Maliye].

2 - Yirmiden aşağı ve otuzdan yukarı memur namzedi kabul etmemelidir [Nafia].

3 - Nafia teşkilât kanunu bu fıkraya muhaliftir. Mühendis ve fen memurlarının askerden evvel memuriyete asil olarak alınmalarının temini lâzımdır [Nafia].

«V» Fıkrası :

1 - Şu kayıtlar ilâve edilmelidir:

Soğuk, sıcak, kurak, rütubetli iklimlerde çalışmaya gerek şahsan ve gerek bakmaya mecbur olduğu ailesinee mâni bir hali olmadığını resmî sıhhat heyeti raporile isbat etmek.

Ailesinee her hangi bir dilekte bulunmayacağı taahhüd edildiği takdirde aile hakkındaki kaydın nazarı dikkate alınmaması caizdir [Gümrük].

«Z» Fıkrası :

1 - Türk vatandaşlığı kanununun 13 nci maddesi, Türkler ile evlenen cenobi kadımların Türk vatandaşı olduğu esasını koymuştur. Bu esasa göre evlenme akti yapılır yapılmaz kadında cenebîlik sıfatı kalmayacağından ortada bir tezad hâsıl oluyor. Bunu telif etmeli [Sıhhat, Maarif, Ziraat].

2 - Bu fıkra şöyle yazılmalıdır : Yabancı ile nişanlı, nikâhlı, evli olmamak ve metres hayatı yaşamamak [Gümrük, Maarif].

3 - Cenubi memlekette tahsilde iken cenubi ile evlenen mecburî hizmete tâbi memurlardan okuma masrafları da tahsil edilmelidir [Nafia].

İrkan Türk olup yabancı bir Devlet tabiiyetinde bulunan kız ve kadınları bundan istisna etmek ve cenubi kaydı yerine ırkan Türk olmayanlar ile evli bulunanları memur yapmamak için

Türk olmayan demek ve memur olupta evlenecek olanları Hariciye memurun kanununun 13 neü maddesindeki gibi bir mecburiyete tâbi tutmak ve verilecek müsaadeyi memurun tayinindeki usule göre tayin edenlere bırakmak muvafık olur. [*Hariciye*].

MADDE 5 —.

Müstahdem olabilmek şartları, memur olabilmek şartlarına göre değiştirilmelidir [*Gümrük*].

MADDE 6 —.

İçtimai hayatta kadınlara memurluk değil istihsalelik rolleri verilmelidir [*Ziraat*].

MADDE 7 —.

1 - Hizmeti filiyesini ifa için askere alınan memurların kayıdleri terkin edilir.

Bunlardan bedeli nakti verenler memuriyetlerini muhafaza ederler (Maaş kanunu. Madde : 2).

Hizmeti filiye alınıb ihtiyat zabiti olmak üzere tefrik edilen memurların kayıdleri terkin edilmez (Madde : 23).

Pakat müeccel olmasından dolayı namzedliğe kabul edilmiş olan kısa hizmetli bir memur hakkın- da kanun sakit kalmış olduğu için bunlar hakkında da zikri geçen 21 neı madde hükmünün tatbiki cihetine gidilerek kayıdlerinin terkin edilmesi melhuz olduğundan bu hususa dair bir sarahat ko- nulmalıdır. [*İktisad*].

2 - Ehliyeti görülmeyen namzedlerin diğer bir dairede yeni bir devre geçirmelerine dair kanun hükmünü her zaman yerine getirmek mümkün olmuyor. [*Dahiliye, Ziraat*].

3 - Namzedlik müddetinin bilfiil memuriyetten sayılıp sayılmayacağına dair maaş kanununu ta- dilen bir hüküm koymalıdır [*Sıhhat, Hariciye*].

4 - Namzedlik müddeti en çok altı ay olmalıdır. Bu müddet henüz bitmeden memuriyete kabul veya reddedilmek salâhiyeti verilmelidir.

Reddedilenlerin itirazları mesmu olmamalıdır.

Namzedlik sırasında diğer bir vekâlet veya umum müdürlük dairesine rızasile geçender yeni bir devre girmeye tâbi tutulmalıdır. Memuriyete kabul edilenlerin namzedlik müddeti bilfiil hizmete dahil edilmelidir. (*Gümrük, Hariciye*).

MADDE 8 —

1 - Madde tanzih edilmeli ve memnu olan ticaret ve sanatın hududu çizilmelidir. [*Ziraat*].

2 - Bu memnuiyet hilâfına hareket edenler için inzibatî ceza ilâve edilmelidir. [*Maarif*].

MADDE 9 —.

Bu maddeye temas edilmemiştir.

MADDE 10 : 15 —.

Memurun sicili :

1 - Bu günkü teşkilâta göre her memurun aynı nümune üzerine sicillerini tertib etmeye imkân yoktur, bunu her vekâlet kendi vaziyetine göre tanzim etmelidir. [*Dahiliye*].

2 - Normal işleyen bir memur organizasyonu kurabilmek için sicillerin muntazam olması lâzımdır. Bu günkü mülkiye memurlarının sicilli memuriyet hayatının bir cetvelinden ibarettir.

Mahrem tezkiye varakaları da sicillerin bir rüknünü teşkil etmelidir. [*Ziraat*].

3 - Altı ay içinde tereümeihal vermeyen memura maaşı verilmemelidir. [*Nafia*].

4 - Aşağıdaki kayıdler sicille yazılmalıdır :

— Memurun kanunî ikametgâhı.

— Askerlik vaziyeti.

— Hususi veya resmî hareketinden dolayı muhakeme altına alınıb alınmadığı.

— Kendisinin ve ailesinin emlakı, arazisi, parası, mücevheratı, iradı, mirası.

— Ayni vekâlette bulunan akrabası.

Maddeye şu hükümler de ilâve edilmelidir :

— Sicil sayısı ve sicillerin merkezde toplanacağı.

— Ücretliler için de sicil tutulması.

— İera Vekilligince bu bapta talimat yapılması [Gümrük].

MADDE 16 —.

1 - Sicille geçirilecek tekaüd muamelesinin nelerden ibaret olduğu tasrih edilmelidir [Dahiliye, Ziraat, Hariciye].

2 - Mahkeme hükmile komisyon kararından maadasi sicille geçmez. Ancak valiler tarafından verilen takdir ve tevbihler ile âmirler tarafından verilen ihtarlar sicille geçer. [Nafia].

MADDE 17 : 18 —.

Bu iki madde hakkında mütalea yoktur.

MADDE 19 —.

1 - Bir terfi muamelesinde, merkez ve taşra teşkilâtındaki bütün memurlar nazarı itibare alınmalıdır. İntihab komisyonları istişari olmalıdır. [Gümrük].

2 - Ziraat vekâleti (19. 20. 21 nei maddeler lüzumsuzdur; tayin meselesi vekâletlerin kendi kanunlarına mevzu olmalıdır) diyor.

MADDE 20 —.

1 - Madde metni (Terfide esas : siciller, ehliyet ve kıdem, devam, çahşkanlık, âmirlerin raporu.) şeklinde yazılmalıdır. [Gümrük].

2 - Terfide; kıdemle beraber ehliyet esastır. Ehliyetin takdiri salâhiyettar makama aid olmalıdır. [Nafia].

Terfide; ehliyet esas tutulmalıdır. [Hariciye].

MADDE 21 —.

1 - Barem kanunu ile kaldırdmış olan bu madde hükmü iade olunmalıdır [Nafia, Hariciye, Ziraat].

MADDE 22 —.

1 - Vazifesinde fevkalâde muvaffakiyet gösteren, cümlesi daha aydınlatılmalıdır. [Gümrük, Hariciye].

MADDE 23 : 25 —.

Bu maddelere aid hiç bir mütalea yoktur.

MADDE 26 —.

1 - Memuriyetten ihraç cezası inzibatî cezalar arasından çıkarılmalıdır. Muvakkat azil cezası ihdas edilmelidir.

İnzibat cezaları, Şûrayı devlette hiç bir suretle tetkik edilmemelidir. Vekâlet inzibat kararları için vekile müracaat caizdir.

Şûrayı devlet azaları kabili azil olmalıdır. [Ziraat].

2 - İhtar, tevbih, maaş katı cezaları komisyon kararı olmaksızın verilebilmelidir. [İktisad].

3 - Kıdem tenzili dahi komisyon kararı olmaksızın verilebilmelidir. [Dahiliye].

4 - Âmirden maksad, tayin eden mi, yoksa emir veren mi? İzah edilmeli. [Nafia, Maliye].

MADDE 27 —.

1 - Maddenin metni daha vazih ve ceza daha ağır olmalıdır. [Gümrük].

MADDE 28 : 34 —.

1 - Gümrük ve inhisarlar vekâleti mütaleasında, bu maddeye ithal edilmek üzere bir takım hareketler sayılmıştır. Fakat Dahiliye, Maliye, Nafia, Ziraat, İktisad vekâletleri, inzibatî ceza tatbik edilmesini icab ettirecek bütün hareketleri kanun metninde tamamiye ve isabetle saymak mümkün olmayacağı anlaşıldığından meslekî icablardan doğan her hangi bir hareketin cezasını komisyonların iştihadi

kararlarına bırakılmasını teklif etmektedirler.

2 - Hariciye, inzibati cezalar üzerinde tevakkuf etmekte ve bilhassa borçlanma hususunda 1610 sayılı kanun hükmünü, dahilde ve hariçte çalışan memurlar için, hafif bulmaktadır.

3 - 31 neî maddede yedi güne kadar devamısızlığın cezası gösterilmekte ise de daha fazlasının istifa etmiş addolunacağına dair sarahat olmadığından tereddüdü mucib olmaktadır. [*Sıhhat, Maliye*].

4 - Mazeretsiz, vazifesine üç gün gelmeyen veya mezuniyetini üç gün geçiren memurlar müstafi addedilmelidir. [*Maarif*].

5 - 33 neü maddedeki ar ve hicabı mucib hareketlerin tasrih edilmesi lâzımdır. [*Sıhhat, Maliye*].

6 - Kasdi menfaatle oynanan poker gibi bazı oyunlar aile arasında vakit geçirmek için de oynanıyor ve oynatılıyor, bu iki vaziyetin birbirinden tefrik edilmesi lâzımdır. [*Hariciye*].

7 - 34 neü maddede kanunî ve inzibati cezanın cemedilmiş olması tatbikatta komisyonea ceza tatbik edilmesi için karar verildiği halde mahkemece o hareketin hiç yapılmamış olduğuna dair beraet kararı verilmek gibi birbirine mütenakız neticeler vücade getirdiğinden inzibat cezasının tatbikının takibat neticesine talikına lüzum gösteriliyor. [*Dahiliye*].

MADDE 35 —.

Bu madde hakkında bir mütalea yoktur.

MADDE 36 —.

1 - Gerek merkez ve gerek taşra teşkilâtı münhallerinde hem merkez ve hem taşra memurlarının aynı suretle terfi edebilmeleri teklif edilmektedir. [*Gümrük*].

2 - Memurların terfiinde müessir olan bu maddenin ibaresinin C ve B serisi dahilinde katiyet ifade eden bir şekilde düzeltilerek tamamille tatbikını temin etmelidir. [*Ziraat*].

MADDE 37 —.

1 - Bu madde 1777 ve 1277 numaralı kanunlar ile tamamen kaldırılmış olup olmadığının nazarı dikkate alınarak ona göre sarahat verilmesi lâzımdır. [*Sıhhat, Maliye*].

MADDE 38 —.

1 - Bu madde tatbik edilmemekte olduğundan kaldırılmalıdır [*Dahiliye, Gümrük, Ziraat*].

MADDE 39 —.

1 - Müstacel olmayan ve mafevk makamdan sorulmasına imkân bulunan işler için içtihadı mesağ verilmemelidir [*Sıhhat*].

MADDE 40 : 42 —.

Bu maddeler hakkında bir mütalea yoktur.

MADDE 43 —.

1 - Bu maddeye lüzum kalmamıştır [*Nafia*].

2 - Maddenin kastettiği mana tasrih edilmelidir. [*Sıhhat, Dahiliye*].

MADDE 44 —.

Bu maddeye dair bir mütalea yoktur.

MADDE 45 —.

1 - Bu maddeye (Becayış edenlere hareirah verilmez) kaydı ilâve edilmelidir. [*Gümrük*].

MADDE 46 —.

1 - Bir dairenin aynı şubesinde veya bir heyette ne demektir?

Bu madde hilâfına hareket etmek nasıl bir netice tevliid edecektir? [*Dahiliye, Maliye, Gümrük*].

2 - Öz ve üvey kayıdlerinin de ilâvesi lâzımdır. [*Gümrük*].

3 - Tayin muamelesi vekillerin, ve valilerin tasdikı ile tanımlandığına göre maddenin daha açık olarak yazılması. [*Ziraat*].

MADDE 47 —.

1 - Madde (Asaleten) kaydını havidir. (Vekâleten) olsa dahi bu hususa cevap vermemelidir [*Ziraat*].

MADDE 48 —.

1 - Bu madde Dahiliye ve Sıhhat vekâletlerinin iki muhtelif telâkkisini mucib olmuştur. Her iki vekâletin mütaleaları aynen şöyledir:

Dahiliyenin mütaleası :

Memurun kanununun 48 nci maddede bahsedilen inzibat komisyonu işten el çektirilen memurun mensub olduğu inzibat komisyonu ise o zaman komisyonun kararının icra âleti Dahiliye vekâleti olmuş oluyor. Bundan başka idarî bir vaziyetin icabı olarak valilerce ittihaz edilen bir tedbirin o işle hiç bir alâkası olmayan bir vekâlet inzibat komisyonunca takdiri güçtür ve bazı kere valinin neye müsteniden o kararı ittihaz ettiğinin delillerini de vermesi mümkün olmayabilir. Bu itibarla bu maddenin de tatbikında müşkülât vardır.

Sıhhiyenin mütaleası :

Memurin kanununun 48 nci maddesinde her hangi bir memuru sebebsiz ve lüzumsuz olarak işten el çektiren valilerin mesuliyetini Dahiliye vekâletinin tayin edeceği yazılıdır.

Valiler bütün vekâletlerin mümessili olduğundan işten el çektirdiği memur hangi vekâlete mensub ise vali hakkındaki mesuliyetin takdir ve tesbiti de o vekâlete aid olması lâzımdır.

2 - Ziraat vekâleti bu maaşların validen tahsil olunmasını teklif ediyor.

MADDE 49 —.

1 - Muhilli haysiyet suçların ne olduğu izah edilmelidir. [*Sıhhat, Ziraat, Dahiliye, Maliye, Gümrük*].

2 - İrtikâb, irtişa, kötü itiyat şayi olur ve bu ayrı ayrı iki müfettiş tarafından verilen rapor ve iki muhtelif âmirin tezkiye varakası ile teyyüd ederse mahkemeye verilmeksizin dahi memuriyetten ihraç edilmelidir. [*Gümrük*].

3 - Mahkûmiyet tecil edilse dahi memuriyetten ihraç cezası tatbik edilmelidir. [*Maliye, Ziraat, Sıhhat, Maarif*].

4 - İhraç için ayrı, ayrı bir karar aramak külfetine mahal kalmamak üzere (Bu mahkûmiyet aynı zamanda memuriyetten ihraç hükmünü dahi tazammun eder) kaydını ilâve etmelidir.

5 - Hapse girenler ile tevkif olunanların derhal vazifelerile alâkalarının kesileceği kabul edilmelidir. [*Gümrük*].

6 - Bu memurun uzun müddet açıkta bırakılmaması için (Münhal ise eski memuriyetine veya hüd münhal var ise başka bir memuriyete tayin edilir) şeklinde yazılması. [*Ziraat*].

MADDE 50 —.

Bu madde hakkında bir mütalea yoktur.

MADDE 51 —.

1 - Âmirler ve memurlar denilmelidir. [*Gümrük*].

2 - Maiyet memurları tâbiri, (Memurlar) şeklinde kabul edilmelidir. [*Dahiliye*].

MADDE 52 —.

1 - Şûrayı devlet yerine vekil denilmelidir [*Ziraat*].

2 - Kaza inzibat komisyonlarının ittihaz eyledikleri kararlar Dahiliye memurları ve vilâyetler idaresi kanunları ile tearuz etmektedir, merkez komisyonlarının kimlerden mürekkeb olacağını tasrih edilmesi lâzımdır [*Maliye*].

Vilâyet inzibat komisyonlarının kararları ikinci derecede vekâletler inzibat komisyonlarında tetkik edilmesinde iki fena netice doğmaktadır :

— Vilâyetten verilen kararlar, memurların alâkası itibarile muhtelif vekâletlere gidebilir ve bazan iki muhtelif karara iktiran edebilir.

— İnzibat kararlarını birinci derecede dahi veren vekâlet komisyonları aynı işler hakkında

başka, başka kararlar vermek suretile, memurlar üzerinde bu muhtelif tasarruflar, şayanı tetkik bir haleti ruhiye uyandırabilir. [*Dahiliye*].

MADDE 53 —.

1 - Valiler, müsteşarlar, müdürü umumiler Devlet otoritesini şahıslarında temsil ettikleri için bunların inzibati cezaya maruz bırakılmaları doğru olmaz. Bunları doğrudan doğruya vekâlet emrine almalıdır. [*Ziraat*].

MADDE 54 —.

Reylerde tesavi hâsıl olursa reisin bulunduğu tarafın tercih edileceğine dair kayid koymalıdır. [*Gümrük*].

MADDE 55 —.

1 - Bu madde mucibince teşekkül etmiş bulunan inzibat komisyonlarınca verilen kararlarda Şûra-ı raca temyiz edileceklerin tahdid ve Şûra kanunundaki bunlara aid temyiz müddeti tenkis edilmek suretile bu cezalar katileştikten sonra tatbik edilmesinin kabulü muvafık olur. (*Maliye, Gümrük*).

2 - İnzibat komisyonu, tahkikat evrakı üzerine tetkikat yapmakta ise, memurun ifadesi alınmış bulunacağından tekrar ifade almak mecburiyeti kaldırılmalıdır. (*Sıhhat, Dahiliye*).

MADDE 56 —.

Bu madde hakkında bir mütelea yoktur.

MADDE 57 —.

Daire âmiri tâbirinden kastedilen makam tasrih edilmelidir. [*Gümrük*].

MADDE 58 —.

Bu maddenin tatbik sahası yoktur. [*Dahiliye*].

MADDE 59 —.

Vekâlet emrine alınanlara harciraah verilip verilmeyeceğinin ve vekâlet emrinde geçecek müddetin bilfiil hizmetten sayılıp sayılmayacağını tasrih edilmesi lâzımdır [*Sıhhat*].

MADDE 60 —.

Bu maddenin muaddel şeklinde: (Lüzum hâsıl olduğu takdirde) kaydi vardır ve bu kayid mutlaktır. Böyle olunca vekâlet emrine alınan memurun Şûrayı devlete müracaat hakkı olmamak icab eder ise de bu yolda açılan idari davalar Şûrayı devletçe kabul edilerek resen (Lüzumun takdiri) cihetine gidilmekte olduğundan bu hususun her türlü tereddüde mâni olacak şekilde yazılması muvafık olur [*Hariciye*].

MADDE 61 —.

Teadül kanunu, mütercimlik veya kalemi mahsus müdürlüğü gibi memuriyetlere tayin edilmek suretile kazanılan derecelerin mükteseb bir hak teşkil etmeyeceği esasını koyarak bu maddenin hükmünü değiştirmiştir. Bu değişiklik memurların hakkı üzerinde menfi bir tesir yaptığı için bu memuriyetlerde geçen müddetin terfide muteber olacağını kabul etmeli ve 192 numaralı tefsir hükmü bu suretle teyid olunmalıdır [*Hariciye*].

MADDE 62 : 63 —.

Bu maddelere aid mütelea yoktur.

MADDE 64 —.

1 - Belediye memurları, memur olmadığından belediyelere aid hüküm kaldırılmalıdır. [*Dahiliye, Sıhhat*].

2 - Tazmin ettirilecek şeylerin ne olduğu tasrih edilmelidir [*Maliye*].

3 - Devlete verilen üç aylık mühlet az olduğundan altı aya çıkarılmalıdır [*Sıhhat*].

MADDE 65 —.

Bu maddeye aid bir mütalea yoktur.

MADDE 66 —.

1 - Meksika gibi uzak mesafeler göz önüne getirilir ise bir aylık müddetin Hariciye memurları için uzatılması lüzumu tahakkuk eder, Bu itibarla ya müddetin tezyidi veya müddetle mukayyet olmaksızın harb veya ihtilâl zamanlarında olduğu gibi halefin vücuduna intizar mecburiyetinin kabulü lâzımdır. [*Hariciye*].

MADDE 65 : 67 —.

Bu maddelere aid bir mütalea yoktur.

MADDE 68 —.

1 - Bu sandığa, şiddetle ihtiyaç vardır, sandığım kuruluş müddetinin tayini ve bu bapta çıkarılacak kanunun tesrii lâzımdır. [*Sihhat, Ziraat*].

MADDE 69 : 74 —.

Bu maddelere aid bir mütalea yoktur.

MADDE 75 —.

Eytam ve eramil dahi bu madde hükmünden istifade edeceğinin tasrihi lâzımdır. [*Maliye*].

MADDE 76 : 77 —.

Bu maddelere aid bir mütalea yoktur.

MADDE 78 —.

1 - Sene hitam bulmadan o seneki izne mahsuben mezuniyet verilip verilmeyeceği hakkında bir hüküm konulmalıdır. [*İktisad*].

2 - Bir aylık mezuniyetini muhtelif zamanlarda parça parça kullanmak isteyenler her defa için gidib gelme günlerinden istifade edebilecek midir? [*Nafia*]

3 - Alınan izin bir ay içinde kullanılmaz ise tekrar izin almak, izni bitiribde mazeretini bildirmeyenler müstafi sayılmak, vekil memurlara senelik izin verilmemek muvafık olur [*Gümruk*].

MADDE 79 —.

1 - Haftalık iznin üç defa tekerrürü çoktur; bire indirilmelidir [*Ziraat*].

2 - Haftalık izne azimet ve avdet günleri dahil olmamalıdır [*Nafia*].

3 - Maddedeki (kezalik) kelimesi yerine (Dairesi âmirinin muvafakatile) cümlesi konulmalıdır [*Sihhat*].

4 - Vekâlet ve umumî müdüriyetlerin de idari mezuniyet verebileceklerine dair fıkra ilâvesi ve birden fazla verilen izinlerin senelik mezuniyete sayılması suretile maddenin tadili [*Hariciye*].

MADDE 80 : 83 -

Bu maddelere aid bir mütalea yoktur.

MADDE 84 —.

1 - Sihhi izinlerde muayene ve seyahat için geçirilecek müddetlerin raporda yazılı müddete mahsub edilmesi ve mündericati resmî doktorlar tarafından tasdik edilmeyen hususî raporların kabul edilmemesi ve resmî raporların vekâletçe lüzum görülür ise heyeti sıhhiyeye tevdi ile memurun tekrar muayene ettirilebileceği ve raporlarda sarahat olmadıkça izin muamelesi yapılmadan memurun vazife başından ayrılması ve zatî hastalık dolayısıyla nakledilecek memurların aile hastalığı dolayısıyla nakledilecek memurlara tekaddüm ettirilmesi teklif olunmaktadır [*Gümruk*].

2 - Hastalıkları gayrikabili şifa olduğu bidayeten sabit olanların derhal tekaüde sevkedilmelerinin tasrih edilmesi lâzımdır [*Sihhat*].

3 - Maliye vekâleti şu müteaddid tekliflerde bulunuyor:

A : Bu mezuniyeti bitiren memurlar bir gün vazife başına geliyor, tekrar izin alıyor; buna müsaade vermemelidir.

B : Bu mezuniyetin fili hizmetten sayılıb sayılamayacağı tasrih edilmelidir.

C : Yol masrafının memura ve tedavi masrafının müesseseye verileceği tasrih edilmelidir.

D : Bu hastalıkların memurun sunu taksirinden doğmuş olmaması kaydı konulmalıdır.

E : Bu roparların mahallindeki teşkilâta göre aledderecat hastane heyeti sıhhiyesi, resmî çifte tabib, Hükûmet tabibi tarafından verilmesi lüzumu tasrih edilmelidir.

4 - Bu maddenin (D) fıkrasına memurların memleket hastanesinde tedavisi ve Hicaz, Afgan, İran gibi hastane ve doktoru bulunmayan memleketler için bu gibi müessesatı olan en yakın yerde tedavilerinin teminine dair bir fıkra ilâvesi. [*Hariciye*].

MADDE 85 —.

1 - 2685 numaralı kanunun neşredilmiş bulunmasına göre bu maddeye lüzum kalmamıştır. [*Nafue*].

2 - Hizmete almış olan mütekaid bir memura böyle bir hadise karşısında açık maaşı verilmeyeceğinin tasrih edilmesi muvafık olur. [*Maliye*].

MADDE 86 —.

1 - Ay başında maaşını almadan vefat eden memurun bu aylığı ailesine verileceğinin tasrih edilmesi muvafık olur. [*Maliye*].

MADDE 87 —.

1 - Bu etibbanın mecburiyetini, mesai saati zamanı ve nakliye vasıtası tedariki, kayidlerle takyid etmelidir. [*Sıhhat*].

MADDE 88 —.

1 - Memur çocuklarının, hizmet müddetlerine göre sınıf, sülûsan gibi ücretle ve yahud leyli mekteblere meccanî olarak kabulü hakkındaki eski madde hükmünün iadesi çok hayırlı bir iştir. [*Ziraat*].

Maliyenin resen iki teklifi:

1 - Teşkilât dolayısıyla evsafı lâzimeyi haiz olmadığından dolayı çıkartılan memurların aynı mahal teşkilâtına alınmayacaklarının tasrihi ve bunlardan caizülistihdam olmayanların tasfiyeleri için salâhiyet verilmesi.

2 - Vekâlet emrinde bulunanlardan ücretli bir vazifeye tayin edilib bu vazifenin ilgası dolayısıyla açıkta kalırlar ise kanunun tayin ettiği müddetten noksan kalan müddete aid vekâlet emri maaşı verilip verilmeyeceğinin tasrihi.

Gümrük ve inhisarların resen iki teklifi :

1 - Memurların ne gibi ahvalde işten el çektirilecekleri hakkında hüküm konulması.

2 - Maiyetlerinin suçlarını bildikleri halde bunu muameleye koymayan âmirlerin aynı cezaya uğratılmaları hakkında hüküm konulması.

